ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

БРОЈ 2071

6. IX 1991. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIII ● ЦЕНА: 40 ДИН.

ГУСАРИ

ВСЕ ШТО ВАС ЗАНИМА
НА 8 СТРАНИЦА

Верovали или не!

ХЕНРИ IV

(1056-1106)

НЕМАЧКИ ЦАР, ДА БИ СЕ СРЕО СА ПАПОМ ГРГУРОМ VII, ПРЕШАО ЈЕ АЛПЕ ПРЕКО ПРЕВОЈА СВ. БЕРНАР УМОТАН У ГОВЕЂУ КОЖУ ЗАКАЧЕНУ ЗА КОНОПЦЕ КОЈЕ СУ ВУКЛЕ СЛУГЕ.

У дрвену скулптуру

ГЛАВЕ ФРАНЦУСКОГ КРАЉА ЛУЈА IX КОЈА СЕ ЧУВА У СВЕТОЈ КАПЕЛИ У ПАРИЗУ УГРАЂЕН ЈЕ И ДЕО ВЛАДАРЕВЕ ЛОБАЊЕ.

Касторучо Касторакани

ВОЈВОДА ОД ЛУКЕ (ИТАЛИЈА) И ВОЈНИК НАЈАМНИК, УВЕК СЕ БОРИО ГОЛОГЛАВ ЈЕР ЈЕ ТВРДИО ДА ОД ШЛЕМА ДОБИЈА ГЛАВОБОЉУ, А У КУЋИ НИКАДА НИЈЕ СКИДАО ШЕШИР ДА ГА НЕ БИ ЗАБОЛЕЛА ГЛАВА.

ПРИБОР ЗА ЈЕЛО

КОЈИ ЈЕ УВЕК НОСИО У КОРИЦАМА СВОГ МАЧА ПОЗНАТИ ХОЛАНДСКИ ХУМАНИСТА ЕРАЗМО РОТЕРДАМСКИ (1466-1536), САСТОЈАО СЕ ОД НОЖА И ШИЛА.

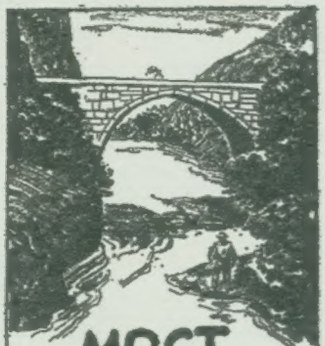

МОСТ КРИЈУМЧАРА

НА ФРАНЦУСКОЈ РЕЦИ РУ ПОДИГНУТ ЈЕ ИСКЉУЧИВО ЗА БАНДЕ ШВЕРЦЕРА.

Запрежна кола

КОЈА ПРАВЕ СЕЉАЦИ ИЗ АРГЕНТИНСКИХ ПАМПА ИМАЈУ ВЕЛИКЕ ЗАДЊЕ ТОЧКОВЕ ПРЕЧНИКА 3 МЕТРА.

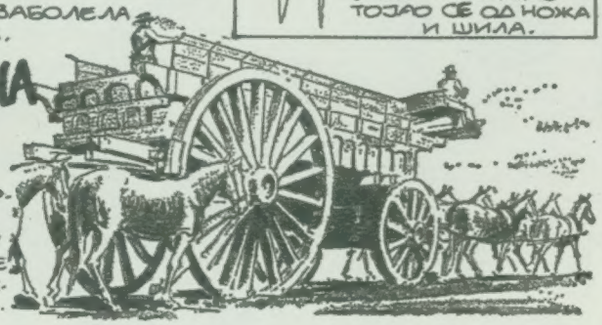

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● у Америци је у продаји такозвани „видео вицинлент" – кутија која се прикључује на телевизор, а служи да задовољи гледаоца кога нервира нека ТВ-личност или рекламни спот.

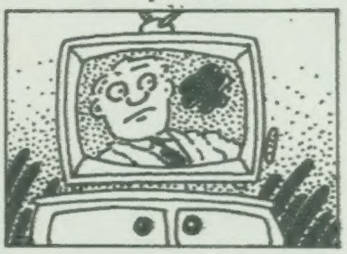

Притиском на дугме зачује се пуцањ и на екрану се појави „рупа"... Они који нису убилачки расположени, несимпатичној особи с малог екрана могу да „баце" торту у лице!

●●● Сахара је ове зиме била прекривена – снегом! То се догодило и прошле, 1990. године, па је тако испало да се два пута узастопце десила иначе ретка природна појава каква није била виђена за претходне три деценије.

●●● на црвеној листи најугроженијих животиња на Земљи налази се укупно 5.000 врста: 698 сисара, 1.047 птица, 191 гмизавац, 63 водоземца, 762 рибе и 2.250 бескичмењака.

●●● брзина вола износи 2,7 километара на сат. Може да се изрази и овако: то је брзина којом во у једној секунди пређе раздаљину једнаку половини његове висине. Додуше, ово је брзина којом во ходa, али може он и брже, ако мора.

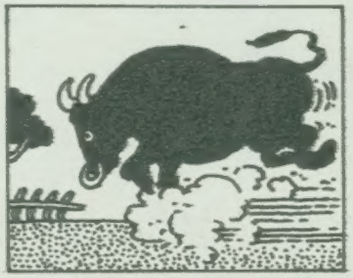

●●● истраживачи већ увелико клонирају куниће, зна чи, добијају исте примерке генетским инжењерингом. У теорији из једног јединог јајашца женке може да се добије 33,5 милиона клонова, али у пракси су резултати далеко скромнији, а досадашњи рекорд је укупно шест клонова.

●●● речни ракови могу да живе само у кристално чистим водама, па их је зато све мање. Томе доприносе и сами јер имају ружну особину да прождиру сопствене, тек излегле потомке. То је и разлог што их је немогуће узгајати у вештачким рибњацима, барем док се не смисли тако уравнотежена исхрана која би искоренила ово рачије „људождерство".

●●● од 125 врста орхидеја које расту широм Европе, преко стотинак отпада само на Француску, а од тога 43 врсте налазе се у околини Париза.

Илустрово: Љубомир Милојевић-Љубић

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

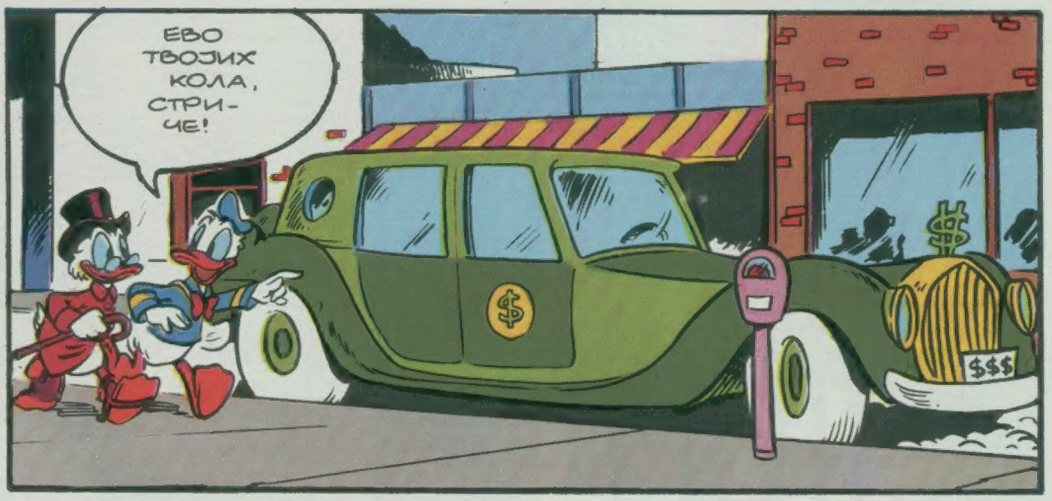

Distributed by King Features Syndicate

©1990 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

И Гете је волео то „дете"

ФИГАРО, КОЛ'КО ЈЕ САТИ?

Познати француски списатељ Бомарше живео је паралелно неколико живота, од часовничарског шегрта до тајног агента и уцењивача...

Сумрак се неприметно качио око катарки бродовља усидреног у француској луци Бордо. Уобичајена пристанишна врева згушњавала се око највећег гата с којег су се две велике лађе спремале да заплове према Новом свету, ка Америци. Добошари обучени у папагајску, шарену одећу најављивали су да ће се управо ту одржати комедија „Фигарова женидба", француског списатеља Бомаршеа.

Докони лучки радници, у ишчекивању било каквог посла који је зависио од доласка, односно одласка бродова, већ су почели да се сакупљају на реченом месту, гласно коментаришући смешљиве реченице које је изговарао добошар.

У маси људи која је већ почела да прави круг око замишљене сцене издвајала су се два човека, необично замишљена у тој шареној и веселој гомили. Очима као на зејтину стално су осматрала околину, покушавајући да разазнају особе које би им покварile цео, веровали су, добро смишљен план. Уз пут су надгледали раднике који су товарили сандуке на бродове намерне да преплове Атлантик и стигну до Америке.

Пјер-Огистен Карон де Бомарше и Артур Ли, у време кад се комедија већ увелико ближила свом урнебесном крају, добили су од капетана брода поверљив извештај да је сав предвиђени терет смештен у потпалубље и да утовар није изазвао, колико је успео да примети, ничију позорност. Позорница на гату је заокупила пажњу свих присутних.

Бомарше и Ли су се, широког осмеха, лупнули по рамену, задовољни што ће први терет с оружјем и муницијом за америчке устани-

НАЈ, НАЈ, НАЈ

• **Нај**већи мравињак у САД је онај недавно откривен у држави Мериленд: заузима површину од десет квадратних метара, а висок је пун метар. У његовој изградњи учествовало је више од пола милиона мрава.

• **Нај**виша уређена стаза налази се на крову једног солитера у Торонту (Канада), на висини од 111 метара, а намењена је онима који се баве брзим ходањем. Стадион на висини има и ту предност што довде не стижу издувни гасови аутомобила.

• **Нај**усамљенија тачка на Земљиној кугли је вулканско острво Тристан да Куња у Јужном Атлантику. Од најближег насељеног места, острва Св. Јелена, дели га 2.120 километара, а од најближег континента, Африке, 2.740 километара. Острво заузима површину од 98 квадратних километара и има око 300 становника.

• А **нај**забитији кутак од ненасељених острва је оток Буве који се такође налази у Јужном Атлантику: најближе копно му је Обала принцезе Астрид (Антарктик), удаљена 1.700 километара.

• У Намибији, на југу Африке, подигнута је ограда дугачка 265 километара која треба да спречи антилопе, нојеве и друге ретке животињске врсте да не улазе на поседе где на њих пуцају фармери. То је једна од **нај**дужих ограда на свету, а титула најдуже припада оној која пролази кроз три савезне државе Аустралије, а штити пашњаке са стадима стоке од дивљег пса динга. Она је дугачка равно 5.953 километара!

ке стићи куд је упућен. Енглески шпијуни, којих је било и у овој француској луци, били су изиграни.

Пријатно, ваше височанство

Животопис Пјер-Огистена Карона де Бомаршеа, француског писца који је до нашег времена стигао превасходно као аутор двеју комедија „Севиљски берберин" (1774) и „Фигарова женидба" (1785), налик је на сам роман. Дворски часовничар, учитељ музике кћеркама Луја XV, поверљива краљева особа, књижар, штампар, трговац, ратни добављач, кријумчар и бродовласник, Бомарше је прво постао личност из литературе, па тек онда почео њоме да се бави.

Наиме, његово путовање у Шпанију, куд се запутио у потрази за задовољштином за своју сестру, било је узбудљиво до фантазије и толико духовито да није могао да му одоли ни сам Гете. Велики немачки писац сместио га је у свој позоришни комад „Клавиго".

У живот као авантуру ступио је с непуних тринаест година и то у дућан свог оца Огистена Карона, часовничара. Радознао до бесвести, с кликерима који су радили дуже од 24 часа на дан, млађани Пјер-Огистен је прво запањио свог оца. Направио је тако мали сат да је цео Париз напросто полудео за њим. Било је питање престижа ко ће у свом џепу имати Каронов сат.

Наравно, посао часовничара никако није могао да задовољи Пјера-Огистена Карона. Шансу да се, како је веровао, докопа положаја који одговара његовим прохтевима зграбио је женидбом једном богатом удовицом, старијом неколико година. Њен новац омогућио му је да купи племићку титулу, сада је био Де Бомарше.

Пут у високо друштво водио га је преко краљеве кухиње. У пригодној и богатој одећи пратио је послужитеље који су Лују XV сервирали обеде. Као племић стекао је привилегију да сам поставља јело пред краља. Из краљеве кухиње врло брзо је узнапредовао до других, такође краљевских одаја. Постао је учитељ музике запостављеним кћерима француског краља. Тада заправо и започиње тајни живот ове јавне личности, смештен касније у историју шпијунаже.

Да тајна не постане јавна

Склон изазовима свакојаке врсте, уз то особа која је изнад свега волела свемоћ новца, Бомарше се упустио у обављање не баш чистих послова за маркизу Помпадур, краљеву милосницу, и њено врло сумњиво друштво. У једном таквом послу није био довољно вешт и дискретан: оптужен је због фалсификата и покушаја да поткупи судију. Француски парламент казнио га је на необичан начин приморавши га да клечећи саслуша пресуду да се јавно лишава француског држављанства и свих грађанских права.

Тада се у игру умешао министар полиције Де Сартин. Несрећном, али и даље врло бучном Бомаршеу обећао је поништење казне ако уради један послић за њега. Требало је, по налогу краљеве милоснице, да ућутка једног уцењивача. Прави задатак за Бомаршеа, с обзиром на то да се и сам бавио уцењивањем.

Војвоткиња Д'Бери је све учинила да стигне до краљеве ложнице и рачунала је да ће успети да обрлати Луја XV да се њоме ожени. Међутим, прошлост јој није давала спокоја. Јер, весела дама је, поред осталих, била метреса писца и издавача Морана. А човек из француског полусвета брзо је схватио да ће своју некадашњу пријатељицу, на њеном незадрживом путу према француском трону, моћи да уцењује.

Моран је у Енглеској издао један мали летак наславивши га као „Тајни мемоари једне јавне девојке". А у њему до детаља његов љубавни живот с војвоткињом Д'Бери. Био је намеран да спис пребаци у Француску. И то би, разуме се, био крај војвоткињиним илузијама да ће успети да постане краљица. Дакле, ваљало га је ућуткати, односно поткупити.

Бомарше се прихвата задатка и одлази за Лондон, где је у то време живео Моран. Детаљи његове акције се не знају, извесно је само да је успео да купи Мораново ћутање, његов рукопис и све постојеће штампане брошуре. Мада се том приликом поминьала сума од 32.000 ливри, колико је по неким гласовима коштало ћутање о бурној младости војвоткиње Д' Бери, извесно је само да је цела операција означена као Бомаршеов велики тријумф.

Јер, већ у време Луја XVI он постаје француски тајни агент у Лондону и то под псеудонимом „Норак". Колико се зна, за његов највећи успех на британском острвљу сматра се поткупљивање гласовитог шпијуна Дина, особе због које цела француска дворска камарила није могла мирно да спава.

У Лондону Бомарше упознаје и већ поминьаног Артура Лија, представника америчких колонија, и с њим организује слање оружја америчким устаницима. Било је важно, с француског становишта, сломити моћ енглеског суседа и забавити га бригом о прекоокеанским колонијама.

Пјер-Огистен Карон де Бомарше поживео је пуних шездесет седам година, неколико паралелних живота, и повукао се у енциклопедије као познати француски књижевник. У неким другим списима остао је све оно што је и био.

П. Милатовић

Илустровао: Брана Јовановић

• **Најнеобичнији брачни живот, сматрају природњаци, има риба звана пецач која живи у дубоким водама Тихог океана. Име је добила по томе што изнад усне има покретан „штап" за пецање настао изменом првог тврдог зрака леђног пераја. Одрасли мужјак ове врсте риба знатно је мањи од женке, а живи тако што јој се једноставно прикачи за главу или трбух и ту остане заувек. Ускоро његова уста и језик срастају са телом женке, а чељусти, зуби, очи и органи за варење постепено се смањују. Крвни судови мужјака спајају се са судовима женке. Остају му само шкрге и шкржни отвори. Забележен је случај кад је на женки пецачу дугој 119 центиметара и тешкој 7 килограма нађен мужјак паразит дугачак 16 милиметара и тежак 14 милиграма! За овај необичан мушко–женски однос и те како има разлога: кад дође време за парење, на великим дубинама није увек једноставно наћи особу супротног пола. Много је боље кад је партнер ту, при руци. Тако мужјак, који остаје увек мали, игра улогу привеска за стварање сперме.**

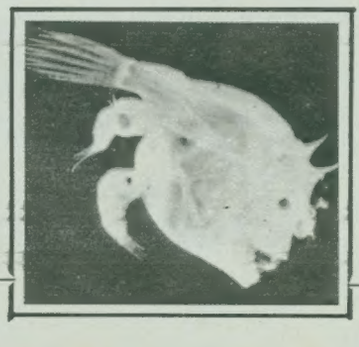

• **Највиша административна зграда на свету изграђена је за три године и један месец у Франкфурту на Мајни и део је комплекса здања чувеног Франкфуртског сајма. Зграда је висока 256,5 метара а изграђена је од блокова шведског гранита који су претходно путовали на полирање у Карару (Италија). На 63 спрата овог здања радиће 4.000 сарадника запослених на Сајму и у фирмама које излажу на њему. На радна места довозиће их 24 брза лифта чије су кабине високе три метра украшене црвеним мермером.**

• **Највише пешчане дине откривене су у алжирском делу Сахаре. Њихова је висина до 430 метара.**

В. М.

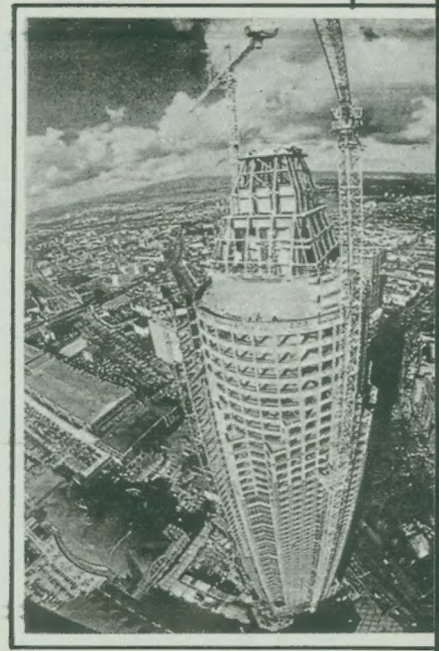

Барикаде за номаде

СМРТ ГА П
-ЉУБАВ ГА С

Велики кинески зид изграђен је по цену стотина хиљада људских живота, а пао је кривицом једног заљубљеног генерала

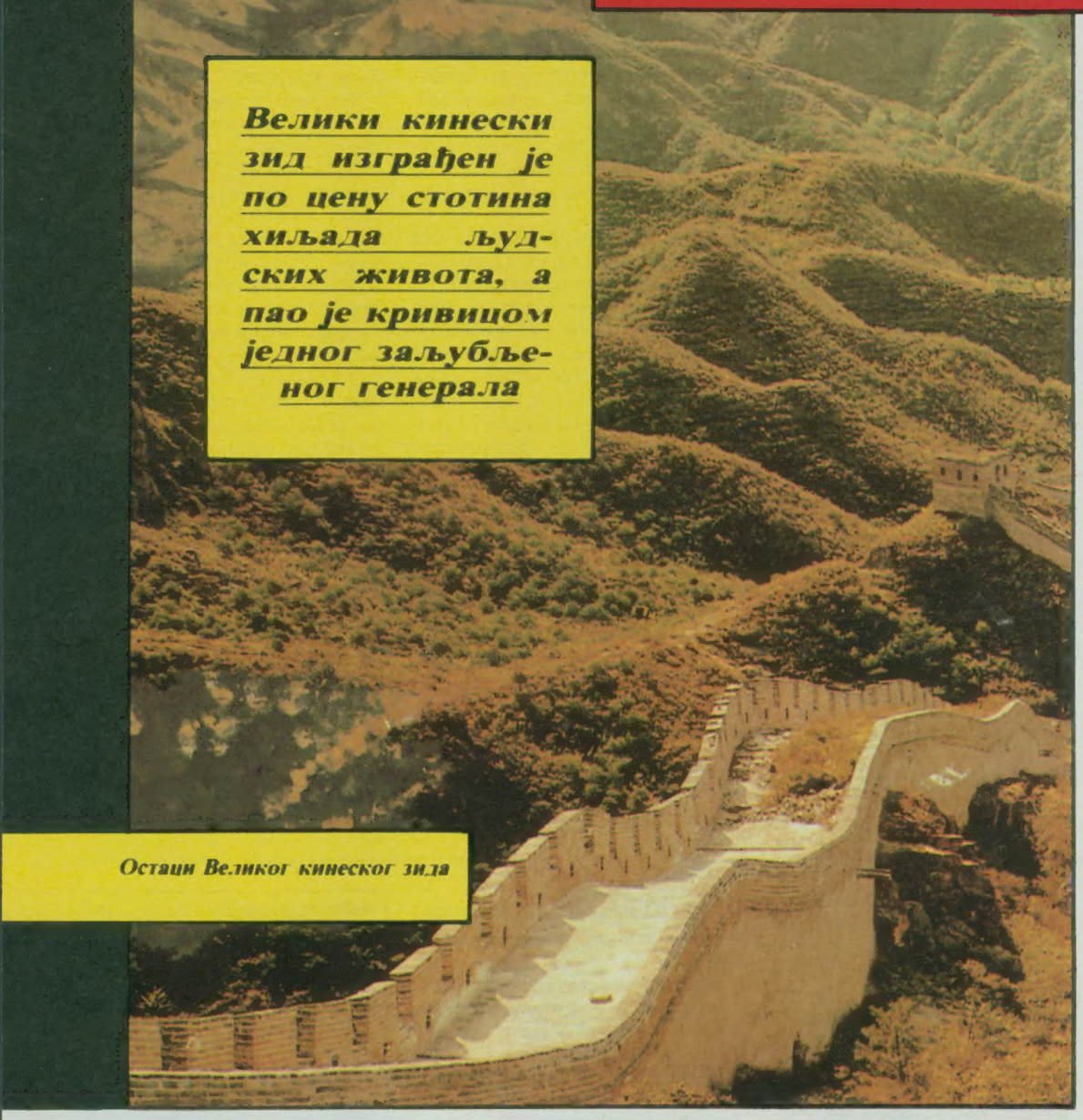

Остаци Великог кинеског зида

Да сте на Месецу и да обичним ручним телескопом гледате Земљу, могли бисте да видите само једну једину људску творевину: Велики кинески зид. Придев „велики" потпуно је оправдан. Не само због његове дужине од 6.000 километара, него и зато да бисмо га разликовали од других, мањих зидова у истој земљи.

Кинези су одувек градили зидове да би спречили улаз непожељним туђинцима. Још неколико векова пре наше ере, кад није постојало јединствено кинеско царство него само низ краљевина и кнежевина у плодним долинама око Жуте реке (Хоангхоа), оне су се међусобно разграничиле високим зидинама и бедемима.

Било би лепо да су зидови обезбедили мир међу овим државама, али нису. Напротив, побуђивали су узајамну завист и похлепу, па је раздобље од 472. до 221. године пре н.е. у кинеској историји забележено као „доба зараћених држава". Јаче кнежевине потчињавале су оне слабије и присвајале њихову територију. Постепено су се државе увећавале, све док их цар Ћин Ши-Хуангди, 221. године није све спојио и основао „Средње царство", то јест Кину.

Наравно, зидови међу дотадашњим државицама су порушени. Али зидове на северу, према пустињама из којих су претила дивља номадска племена, цар је оставио, појачао и међусобно повезао. Био је то зачетак Великог зида, који ће касније владари стално продужавати.

Треба знати да Кинези, захваљујући високо развијеној пољопривреди, нису никада гладовали. За номаде, који су у сушним степама једва животарили, био је то неодољив мамац. Стога би сваки час упадали у области око Хоангхоа, харали и одлазили као што су и дошли. Последица је била не само да су Кинези остајали без хране, него им је и пољопривреда пропадала, јер се сељаци из страха од варвара нису усуђивали да обрађују земљу.

Због зида у Европу

Тако је кинеска северна граница постала симбол поделе између оних који имају и оних који би да приграбе туђе. Били су то најпре Хуни, па разна туранска племена (сродна с данашњим Турцима), па Монголи и многи други. Свима је било заједничко да су на плодне кинеске њиве гледали као на бесплатну „самоуслугу". Подижући велики зид, цар Ћин и његови наследници били су решени да их од тога одвикну.

Неки историчари, чак, верују да су Кинези својим зидом и нехотице уздрмали Европу. Немогући више на југ, у Кину, степски народи кренули су на запад, потискујући једни друге по „систему домина". Крајња последица била је велика сеоба народа у 4. веку наше ере и касније, када су Авари, Готи, Вандали, Словени и други народи кренули да заузимају нова станишта.

У изградњи зида поједини енергични владари остваривали су права архитектонска чуда. Није била реткост да се одједном гради деоница у

ОДИГЛА РУШИЛА

дужини од 500 километара. Објашњење, међутим, не треба тражити у технологији, него у принудном раду, дисциплини и готово нељудском напрезању. Градња се одвијала у организацији војске, под надзором официра који су раднике терали да раде до изнемоглости.

Ни људски животи нису били превисока цена кад је зид у питању. Године 607, на пример, цар Јангди обавештен је да би туранско племе Тујуе могло упасти у царство преко једне незаштићене кривине на Жутој реци. Наредио је да се на том месту подигне зид. За само недељу дана подигнут је зид пет метара широк и дванаест метара висок. У послу је учествовало око милион људи, а од њих је сваки други изгубио живот – од напора, несреће на раду, батина или у међусобним тучама.

У почетку се као материјал за градњу користило дрво и земља. Подигли би најпре две чврсте ограде од дасака, па између њих убацивали иловачу, набијали је и „армирали" забадајући у њу кочеве. Касније се прешло на камен, поготову у планинским областима где је то био једини доступан материјал. За ломљење камена употребљавали су „последњу реч технике" – гвоздене полуге. Кинези су, наиме, још од шестог века пре наше ере знали за ливено гвожђе.

Превоз камена, песка,шљунка и другог материјала морао је бити право мучење. Готово све су преносили људи, у корпама на леђима или помоћу обрамица. Једина вучна животиња био је магарац, кога су Кинези преузели од Хуна. На најопаснијим планинским стрминама користили су и козе, којима су камење или опеке привезивали за рогове.

По сачуваним остацима зидова може се закључити да су поједини камени блокови били тешки и до пола тоне. Неретко се догађало да се ужад прекину и да се таква громада скотрља низ падину, гњечећи успут злосрећне раднике као мраве. Број погинулих може се замислити ако знамо да су се од врха до подножја обично пружале километарске колоне људи који су једни другима додавали ситније камење из руке у руку.

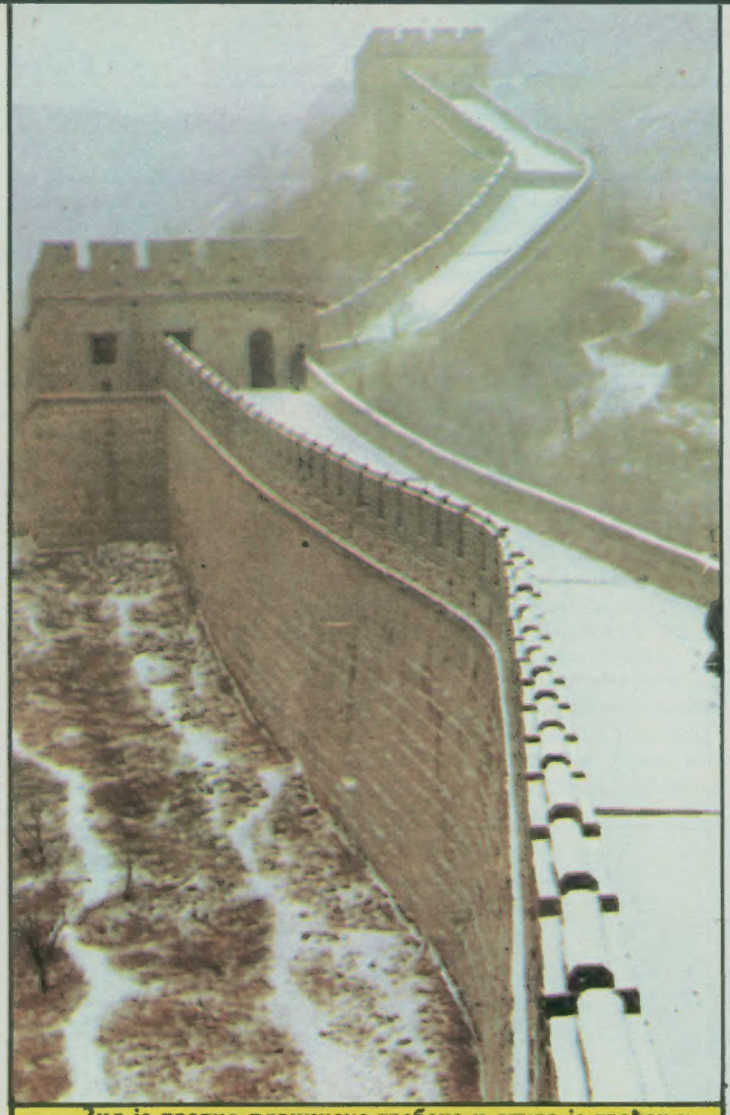

Зид је пратио планинске гребене и отуда је грађен у цик-цак линији

Први кинески цар, ујединитељ Ћин, који је владао од 221. до 210. пре н. е. саградио је први велики заштитни зид од дрвета и глине. Тек под владарима династије Минг (лево: цар Жу Јуанжанг) зидови су грађени од камења и опека

Зид уједињења

Зид је био висок од шест до шеснаест метара, зависно од терена и од тога како је процењивана снага номадских племена с друге стране. На сваких двеста метара (на стратегијски важним местима и ближе) налазиле су се стражарске куле, на чијем крову је могло одједном да стоји десет војника или пет јахача. Неке куле биле су пространије, праве тврђаве у које су се смештале читаве чете и где је, по потреби, и

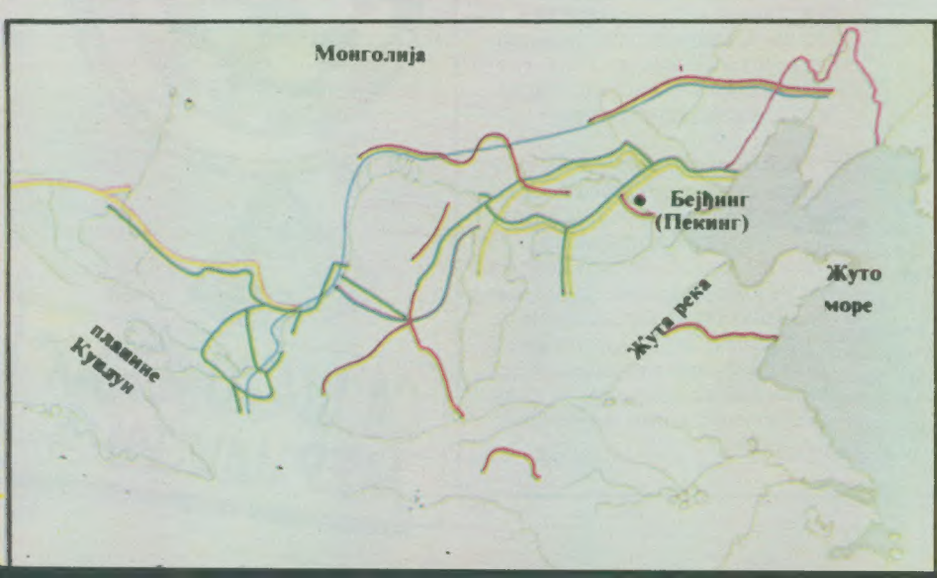

Неки зидови постојали су још пре нове ере (црвено); цар Ћин Ши-Хуангди их је продужио (светлоплаво), династија Хан градила је даље према западу (жуто). Касније су настали зидови династија Ћи (светлозелено) и Суи (тамноплаво). На североистоку подигнут је бедем против Манџураца (љубичасто). Династија Минг саградила је најдужи зид (зелено).

цивилно становништво могло да потражи заклон.

Посебан значај имале су сигналне куле, међусобно видљиве и удаљене три до пет километара једна од друге. Са њих, помоћу димних сигнала по дану а ватром по ноћи, браниоци зида упозоравали су једни друге на долазак непријатеља. Почев од 14. века сигнализирало се и топовским пуцњима. Сачувано је једно упутство из 1446. из кога сазнајемо значење појединих сигнала. Једна ватра, или један пуцањ из топа, значило је да долази мање од сто непријатеља; за 500 непријатеља палиле су се две ватре, за хиљаду – три, за 5.000 – четири, док је пет пламенова значило да долази читава војска.

Без оружане посаде зид није много вредео. У то се још двестотинак година пре царска војска кренула у офанзиву и у крвавој бици разбила Туранце.

Монголе под Џингис-каном Зид је у први мах успео да задржи, али 1211. страшни војсковођа навалио је поново са 250.000 ратника и продро у Кину. Више муке имао је с кружним зидом око Јанђинга, тадашње престонице, који је био 12 метара висок, начичкан тврђавама и опкољен дубоким јарком пуним воде. Четири године Монголи су стајали пред тим зидом. Кад су коначно и њега савладали, загосподарили су читавом Кином и основали сопствену династију, која ће владати од 1277. до 1367. године.

Под династијом Минг, која је протерала Монголе, Велики кинески зид наставио је да расте и достигао своју коначну дужину од шест хиљада километара. Године 1644, међутим, историја се поновила. Са североистока навалили су Манџурци и код Шанхајгуана пробили зид, поткопавајући га одозго и бушећи га пијуцима.

У томе им је, према старим хроникама, помогла и једна љубавна прича. Тадашњи кинески врховни командант више је мислио на своју прекрасну љубавницу него на војску и царство. Кад је сазнао да је она пала у руке манџурском генералу, понудио је да нападачима отвори тајну капију у зиду, само да би избавио своју лепотицу. Ускоро после тога Манџурци су освојили Пекинг и успоставили сопствену династију Чинг, која ће владати Кином све до коначног пада Монархије 1912. године.

Све у свему, Кинески зид није испунио своју основну намену – да спречи упад освајача. Упркос томе, он је у историји одиграо незаменљиву улогу, јер је ујединио Кинезе. У тренуцима кризе заборављани су међусобни спорови и цео народ сложно се лаћао посла да продужи и учврсти највећи одбрамбени бедем на свету.

На коловозу колосек

У сенци Зида јачала је и кинеска привреда. После изградње сваке нове деонице одмах су уз њу досељавани сељаци – и по 180.000 њих у један мах – чији је задатак био да узору ледине и обезбеде храну за војску. Захваљујући томе, Кина је производила довољно пиринча и стоке не само за сопствено становништво него и за извоз. У време мира цветала је трговина с иностранством. И чувени „пут свиле" пролазио је дуж зида. Трговци и каравани ту су се осећали најсигурнијим, а успут су налазили купце у насељима која су постепено израстала у градове.

Окупљање, организација и снабдевање стотина хиљада градитеља, а касније исто толико војника – све је то захтевало високо усавршен административно-чиновнички систем. У министарству војске у главном граду радила је читава армија чиновника, подељених на одсеке надлежне сваки за свој део зида. Да би они били обавештени о стању на граници и да би се старешинама на зиду достављала саопштења, дан-ноћно су саобраћали безбројни курири – трчећи, на коњу, или бродом по реци. А за снабдевање војске и превоз нових регрута још од најранијих времена изграђена је густа мрежа путева. Неки давни владар наредио је да сва кола у царевини морају имати једнак размак точкова, што су дисциплиновани Кинези строго поштовали.

Временом су се на друмовима створиле дубоке паралелне бразде сличне колосецима, што је колима пружало већу стабилност и знатно умањило опасност од судара. Тако би се могло рећи да су Кинези, захваљујући свом зиду, још пре две хиљаде година пронашли ако не баш железницу, а оно њеног давног претка.

С. С.

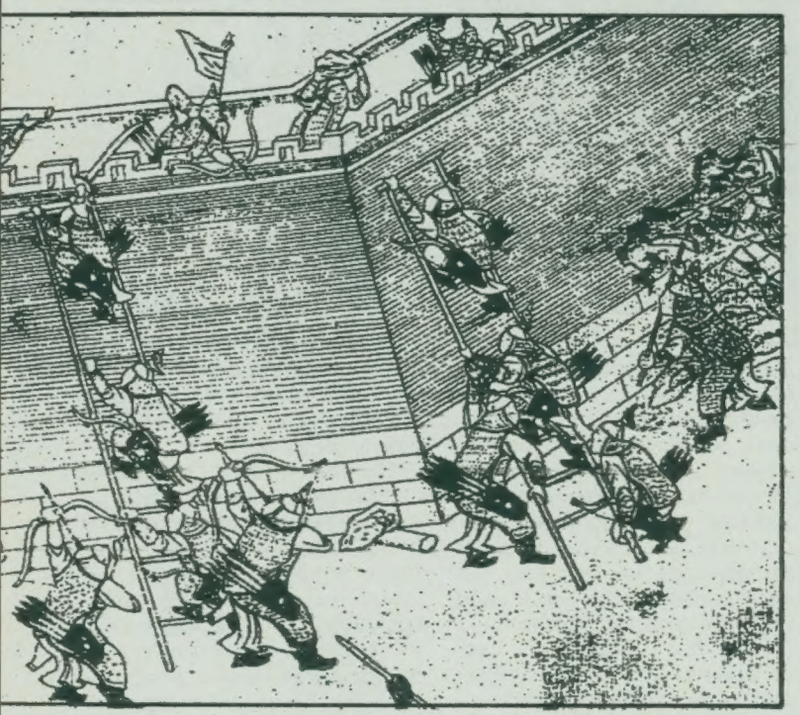

Напад Манџураца у 17. веку. Главна оруђа били су им лествице и пијуци

Ванземаљци

ШТА

Да ли се, једне прохладне и ведре мартовске вечери пре две године, у Квинс заиста спустио НЛО и је ли ова њујоршка четврт доиста легло ванземаљаца?

У њујоршкој четврти Квинс налазе се међународни аеродроми „Кенеди" и „Ла Гвардија", ту такође живи и два милиона Њујорчана, а однедавно се поставља и питање да дотична градска четврт није уједно и легло ванземаљаца. Бил Нел, представник организације „Ајленд скајвоч" са седиштем на Лонг Ајленду, каже да је одговор на горе наведено питање потврдан.

Шта су видели путници на линији К-65?

У последњих неколико година, тврди Нел, у Квинс се спустило више неидентификованих летећих објеката, а у једном од тих случајева ванземаљци су за собом оставили и трагове. Сусрет треће

СА ШАХОВСКИХ МЕРИДИЈАНА

у Њујорку?

ТО ЖМИРКА У ПАРКУ

врсте о коме је реч догодио се, наводно, једне прохладне и ведре мартовске вечери пре две године за коју је такође важно да није била замагљена смогом.

Путници аутобуса на линији К-65 видели су некаква црвена и бела пулсирајућа светла изнад парка Кисена у Квинсу. У први мах помислили су да се ради о хеликоптеру или, можда, авиону који је принудно слетео. Али, када је возач зауставио аутобус како би видео о чему се ради, од хеликоптера или авиона нигде није било ни трага.

Сутрадан је Бил Нел позван да на лицу места утврди шта су то путници аутобуса К-65 у ствари видели. На крају тронедељне истраге током које су испитани узети узорци земље и обављен низ разговора са чуварима парка, Нел је закључио како се, ван сваке сумње, у Кисена парк приземљио бар један, ако не и више комада НЛО-а.

Први, необориви, доказ, по Нелу, представљају кружни трагови слетања – два огољена концентрична круга земље на којима нема ни травке, али зато има шљунка какав се не може наћи ни на једном другом месту у парку. Доказ број два: умирућа врба која се сушила баш на страни окренутој

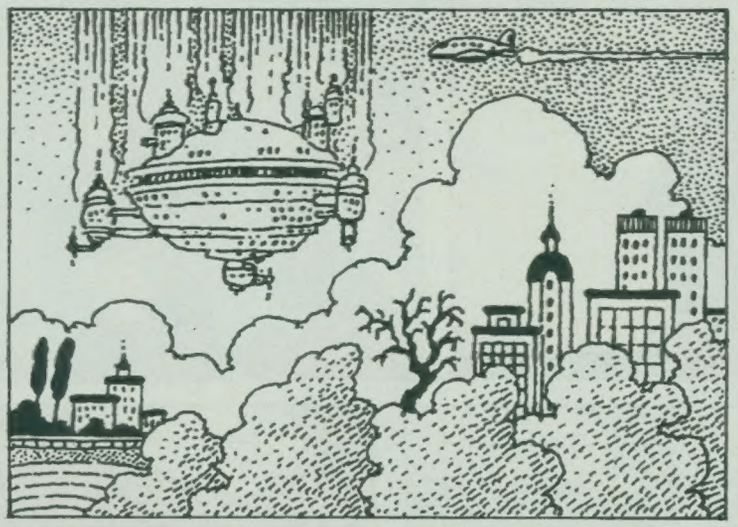

ка тајанственим круговима. Најзад, кад год би некој од гвоздених уличних светиљки у близини кружних трагова слетања принео компас, игла би полудела и то у мери која је Нела навела да закључи како је гвожђе било „изузетно, чак ненормално намагнетисано".

Наоружан поменутим доказима, Нел се обратио масовним медијима који су причу радо преузели, а што је за резултат имало да је Управа за паркове града Њујорка на крају позвала астронома Грега Матлофа да о свему изнесе стручно мишљење.

Матлоф је посао обавио крајње ревносно. При том се одмах сложио с Нелом у погледу врбе. Дрво се доиста сушило, само што, за разлику од свог претходника, Метлоф није успео да на кори нађе трагове изгоретина. Што се тиче светиљки, установио је да су поприлично намагнетисане, али је такође утврдио да се ово не односи само на оне у непосредној близини наводног места слетања ванземаљаца, него на све светиљке у парку:

– Ствар је у томе што су све светиљке израђене од изливеног гвожђа које је добар проводник електрицитета, а што их је све претворило у неку врсту магнета.

Питање без одговора

Што се шљунка тиче, и Матлоф се сложио да се онај унутар тајанствених кругова разликује од шљунка у свим осталим деловима парка, али му је, сматра, порекло апсолутно овоземаљско или, тачније, највероватније, њујерсијско.

Сва горе наведена објашњења, међутим, ипак нису одговорила на једно важно питање. Ако су тајанствени кругови овоземаљског порекла, како то да их управа парка није приметила пре него што их је Нел „открио"? Матлофов одговор: – Ја сам џогер и из искуства знам да су паркови широм Њујорка пуни сличних огољених површина, мање или више правилног геометријског облика. Ово је пре правило него изузетак.

Што се Била Нела тиче, за њега прича о посети ванземаљаца парку Кисена овим нипошто није закључена. Како, пита, објаснити чињеницу да ни после два покушаја да се унутар оголелих кругова посади трава ни једна једина травка није никла на тим местима?

Решена да ствар коначно истера на чистац, градска Управа паркова издвојила је средства за ново истраживање које би требало да дâ коначне одговоре на читав случај. Истраживање је у току. У међувремену, парк Кисена постао је једна од најпосећенијих знаменитости Квинса. Не прође недеља а да чуваре неко не заустави с молбом да их упути на „место где су се спустили ванземаљци".

Припремила: ***М. Илић***

Илустровао: Љубомир Милојевић-Љубац

РЕЈТИНГ ЛИСТА ИЗ 1929.

Данас Светска шаховска федерација два пута годишње издаје званичну рејтинг листу за шахисте и шахисткиње целог света на којој се налази више хиљада најјачих поклоника игре на 64 поља. Некада то није било тако. Само ограничен број људи учествовао је на шаховским такмичењима – и покоја шахисткиња.

У жељи да сазна шта јавно мнење мисли о најјачим шахистима 1929. године француски спортски лист „Лото" спровео је анкету широм Европе и Америке у којој су учествовали уредници шаховских рубрика многих листова. Они су имали задатак да сачине списак од десет најјачих шахиста тога времена. Резултат анкете је био: др Аљехин (светски првак) 870 гласова, Капабланка (екс-шампион света) 809, др Ласкер (екс-шампион света)729, Нимцовић 686, Богољубов 651, Шпилман 424, Рубинштајн 385, др Видмар (професор Универзитета у Љубљани) 378, др Еве 370 и др Тартаковер 297.

Са ове листе др Еве је 1935. постао шампион света, а Богољубов се два пута (неуспешно) борио за ту титулу.

ПРВИ ЕНГЛЕСКИ ВЕЛЕМАЈСТОР

Антони Џон Мајсл (1955) први је енглески шахист који је понео титулу шаховског велемајстора. Њему је светска шаховска федерација – FIDE ту титулу признала 1976. године пошто је на Међународном турниру у Дубну крај Москве поделио и испунио норму (освојио је 9 поена од 15 могућих).

Пошто је Енглеска, у неку руку, колевка савременог шаха (први међународни турнир одигран је 1851. у Лондону), а није имала играча са највишом титулом, то је мецена Џими Слејтер обећао велемајстору – првенцу Енглеске награду од 5.000 фунти. Она је тако припала првом велемајстору Тонију Мајслу у чијој каријери има много великих резултата (био је 1973. у Гронингену други на омладинском првенству Европе, а исте године на омладинском првенству света у Тисајду, био је такође други) и једна занимљивост. Он је на турниру у Лутону 1975. обезбедио деобу 1-2. места пошто је у последњем колу ремизирао са мање познатим шахистом Роџбном – али без борбе. Они за шаховском таблом нису повукли ниједан потез!

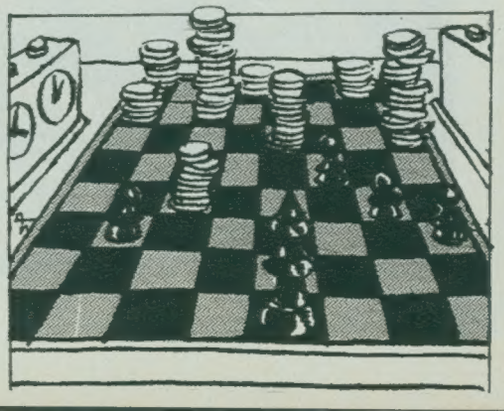

Илустровао: Растко Ћирић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

© 1990 by King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

ИМАМ ТРЕЋЕ ОКО!

Није чудо што ово биће звано туатара личи на минијатурног диносаура, јер оно то и јесте. Породица ових гмизаваца чије је латинско име Thynchosaurus живела је некада заједно с џиновским рептилима. Диносаура више нема, а шездесетак центиметара дугачка туатара успела је да преживи. Нико не зна тачно како. Можда баш зато што је тако мала и што њена новорођенчад могу одмах сама да се брину о себи.

Иако изгледа застрашујуће, туатара је плашљив створ који читав дан проводи у безбедној јазбини, да би тек у сумрак кренуо у потрагу за храном. Данас га има само на двадесетак острваца дуж обале Новог Зеланда. Може да доживи стоту, а процењује се да настањује Земљу већ двеста милиона година и да се за то време нимало није променио. Храни се инсектима, пауковима, црвима, а понекад и птичјим јајима, пилићима, па чак и својим младунцима.

Спорост је, изгледа, особеност ове животиње. Споро се креће, а и за репродукцију је способна тек у двадесетој. Тада, у пролеће, женка положи 10 до 15 јаја у неку рупу коју прекрије лишћем и земљом и – напусти их. Млади долазе на свет тек кроз 15 месеци, што је најдужи период инкубације међу данашњим гмизавцима.

Туатара има једну необичну жлезду на глави прекривену кожом коју неки називају треће око. Иако има сочиво и мрежњачу, ово „око" не може да види. Неки научници мисле да оно реагује само на светлост, док други сматрају да је то немогуће због дебеле непрозирне коже и да то необично око има неку другу намену. Какву, то је још увек тајна.

Rhynchosaur – туатарин предак

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

Луис Горман добро је знао да ће Гордон Палмер убити и њега и осталу седморицу без обзира да ли се покоравају његовим наредбама или не. Невешт у таквим околностима ипак је одлучио да нешто предузме...

Ц арсевил, градић од десетак хиљада становника у југозападном делу Илиноиса, тог октобарског дана пре три деценије био је на ногама. Међу становницима брзо се проширила вест – хладнокрвни убица крије се у том крају.

Двадесетједногодишњи Џејмс Гордон Палмер некада је био грађанин Џерсевила. У међувремену одао се прво ситном, а потом све озбиљнијем криминалу. Због убиства издата је за њим потерница у три савезне америчке државе. У Мисурију је убио власника радње за пецарошки прибор, у Тенесију конобарицу а у Илиноису – радника на бензинској пумпи. Убијао је тако што би жртве натерао да легну на стомак, а потом им је пуцао у потиљак.

Херман Блекбори, шеф полиције у Џерсевилу, учествовао је у радио и телевизијским програмима. Уз фотографију Палмера, Блекбори је упозоравао да се ради о убици дечачког лица, врло пријатне спољашности и завидне интелигенције. Те његове особине лако су могле да заварају сваког, па је шеф полиције наглашавао да је у питању човек који ће хладнокрвно убити сваког ко му стоји на путу.

Све већа узнемиреност

Почетком октобра полицијска патрола случајно је налетела на Палмера који се возио према свом некадашњем стану у Џерсевилу. Кад их је убица угледао, дао се у бег. Јурили су све до изласка из града где је Палмер нагло зауставио кола и нестао у кукурузном пољу. Само сат после те јурњаве замало је пала још једна жртва. Срећом, Палмер је само ранио железничара на кога је налетео уз пругу.

Наредног дана у Џерсевилу се стекло више од двеста полицајаца, над градом су крстарили хеликоптери и два војна авиона, доведени су и пси да помогну у хајци.

Међу мештанима илиноиског градића осећала се све већа узнемиреност. Читаве породице са удаљених фарми дошле су у град и изнајмиле собе у хотелима. Било им је сигурније да ноћ проведу у граду. Сва ловачка опрема испражњена је из локалне радње. Продате су све пушке, муниција, ловачки ножеви.

Кад се прочуло да се Џејмс Гордон Палмер крије у Џерсевилу, ту ноћ нико није могао да заспи. Луис Горман, власник мале грађевинске фирме у центру града, дошао је кући раније него обично. Тешио је супругу и двоје деце да нема разлога за узнемиреност јер је Палмер сигурно већ на путу за Мексико. Наравно, ни сам није поверовао у ове своје речи. Превртао се у кревету целе ноћи и коначно устао око пет ујутру. Спремио се, жени и деци рекао да добро закључају врата и никуд не излазе, а потом се упутио ка центру. Било је сувише рано да отвори врата своје фирме па је свратио на кафу у оближњи ресторан.

Нешто после седам сати нашао се на вратима канцеларије с двојицом шофера Чарлсом Кречером и његовим зетом Робертом Кордсом. Фирма „Горман Брос" била је смештена у онижој кући од цигала која је, поред две просторије и купатила, имала и велико двориште иза зграде.

Педесетогодишњи Луис Горман био је збуњен кад је схватио да су врата откључана. У првом тренутку на то није обратио пажњу. Чим је ушао, упутио се према купатилу. Тек кад је на вратима угледао поломљено стакло, посумњао је да нешто није у реду. А онда је из суседне просторије чуо непознат глас. Његове најцрње слутње обистиниле су се. Убица Гордон Палмер наређивао је Кречеру и Кордсу да седну на под.

Горман је помислио да још има времена да се провуче кроз стакло и побегне. Али, убица као да је прочитао његове мисли. Пушком је почео да

УБИЦА НЕЖНОГ ЛИЦА

удара у врата купатила и упозорава Гормана да сместа изађе ако мисли да и он и његови другови преживе. Горман није имао избора.

Брате, лажеш к'о пас!

Очи у очи са убицом, Горман је схватио колико је оно упозорење шефа полиције било тачно. Суочио се с високим младићем дечачког лица и крупних плавих очију. Да није знао о каквом се разбојнику ради, још би можда и поверовао да Палмер мисли озбиљно кад им је рекао да само слушају његове наредбе, па им се ништа неће догодити.

Кад је и Горман послушао Палмерову наредбу и сео уза зид, убица се одмах њему обратио. Питао га је да ли је он власник ове фирме и кад је добио потврдан одговор, захтевао је да му сместа отвори сеф.

– Радо бих удовољио вашој жељи – и сам Горман био је изненађен што успева тако љубазно да прича са убицом – али сеф је већ дуже време тешко отворити. То полази за руком само Ернију Полмену, шефу комерцијале.

– Брате, лажеш ме к'о пас – ово је био први, додуше блажи, Палмеров излив беса. – Убићу те на месту! – цев пушке усмерио је на Гормана.

– Ваша је ствар да ли ћете ми веровати или не, али говорим вам истину – Горман је био зачуђујуће миран. – Чим Ерни стигне, отвориће вам сеф!

У том тренутку врата канцеларије су се отворила. Ушао је Едвард Фидгибонс, возач. Познат као шаљивџија, још с врата је почео да се шали на рачун „убице који је коначно унео мало узбуђења у њихов иначе тако досадан град!" Угледавши Палмера који је окренуо цев пушке у његовом правцу пребледео је и сместа заћутао.

За Фицгибонсом у канцеларију су ушли Виљем Кунел, Хершел Ендрјуз и Дерел Смит. Последњи је стигао Ерни Полмен. Касније је зато што је умиривао супругу и једва је убедио да узме пушку у случају да треба да брани децу и себе. Тако, кад је Полмен видео Палмера, малтене је осетио олакшање. Бар је био сигуран да убица неће нашкодити његовој породици.

Чим је убица чуо Полменово име, наредио му је да отвори сеф. Ерни је клекнуо и почео да окреће одговарајућу комбинацију. Окренуо је дугме, али – сеф је остао закључан. Ни у другом ни у трећем покушају није успео. Палмер је почео да губи нерве. Мислио је да га Полмен вуче за нос.

– Ерни, имаш један минут. Ако за то време не отвориш сеф, готов си!

– Смири се, Ерни! – Горман је од самог почетка преузео улогу човека који мора да остане прибран у таквој ситуацији. Касније, кад је настојао да се присети свих детаља, и сам је био збуњен откуд му толика храброст. О таквим догађајима само је читао или слушао на телевизији и увек мислио да се то дешава неком другом. – Мораш да се концентришеш, за један минут свашта може да се уради!

Полменово лице било је бело као креч и орошено капљицама зноја. Што је пажљивије могао окренуо је жељене бројеве, чуло се једно „клик" и врата сефа коначно су била отворена.

Џејмс Гордон Палмер наредио је Горману да сав новац из сефа стави у кесу и да прикупи све драгоцености од остале седморице мушкараца. Кад је Горман урадио како му је наређено, усудио се да пита Палмера зашто их не остави на миру кад је добио оно што је тражио.

Али, Палмер очигледно није добис баш све што је наумио. Наредио је Горману да на картону напише да је радња затворена до један сат и да то стави на врата. Чим је схватио да се власник радње много мува око врата, наредио му је да седне међу остале. Горман није успео да скрене пажњу власника ресторана преко пута.

Две секунде до слободе

Да драма тек почиње било је јасно кад је Палмер затражио конопац. Свестан да му се не треба супротстављати, Горман је донео уже из дворишта. Када се на тренутак нашао напољу, опет му је кроз главу пролетела мисао да покуша да побегне. Али, знао је да би се он можда и спасао, само би остала седморица сигурно страдала.

Убица је наредио да сва седморица легну главама окренутим према поду и с рукама на леђима. Горман је добио задатак да их веже. Први на реду био је Кунел.

– Брате, опет покушаваш да ме пређеш – Палмер се обратио Горману. – Ако и следећег вежеш овако слабо, не гине ти метак у чело!

Горман је појачао чвор којим је везао Кунела, а затим је чучнуо крај Фицгибонса. Овај је касније рекао да му се чинило да се под тресе од откуцаја њихових срца. Сви су добро знали како је Палмер убио своје претходне жртве.

Кад је на ред дошао Дерел Смит, Горман је схватио да ће свој задатак убрзо извршити и да онда више нема повратка. Палмер ће убити и њега и осталу седморицу. Мора нешто да уради. Метак му ионако не гине.

За тих сат и по времена колико су отприлике били заробљени, Горман је приметио да Палмер, кад год устане са столице, окрене цев пушке према плафону и тек је онда упери у главу неког од присутних. Када би га напао, да ли би се убица и тада придржавао своје навике или би сместа пуцао из седећег положаја? Морао је да рескира.

– Да ли бих могао да их везујем с друге стране? – Горман се обратио Палмеру. – Овако, кад им прилазим с ногу, тешко ми је да дођем до оног следећег!

– Не видим у чему је твоја тешкоћа, брате. – Палмер је очигледно уживао у том „брате" које је непрекидно понављао. – Зашто им не би газио по ногама, ионако неће имати прилике још дуго да осећају бол. Али, ако већ навађујеш, можеш да их везујеш и ако им прилазиш с главе!

Горман је схватио да је дошао прави тренутак да нешто уради. Правећи се да се спотакао на ноге оних који су већ били везани, затетурао се и полетео према Палмеру. Убица је, још не схватајући да Горман нешто покушава, мирно гледао овај, за њега, комичан призор. Тек када је видео да Горман лети у његовом правцу, држећи се навике, устао је са столице уперивши цев пушке у правцу плафона.

Луис Горман имао је шансу да избаци пушку из Палмерових руку у тренутку док је цев била окренута у његовом правцу, а то је значило у року од највише једне или две секунде. Бацио се на убицу и сам изненађен снагом коју је у том часу добио и после рвања с њим успео да му избаци пушку. Трудећи се да га обори на земљу позвао је осталу четворицу који нису били везани да му помогну.

Џејмс Гордон Палмер био је савладан, полиција је стигла за два минута. Случај убице нежног лица био је окончан.

* * *

За своју храброст Луис Горман награђен је орденом. А Џејмс Гордон Палмер осуђен је на 180 година затвора. Право на обнову процеса имаће тек 2020. године, када буде напунио осамдесет једну.

Припремила ***В. Софреновић***

МАЛАНОР И ЊЕГОВА ДЕЦА

Од просјака до уметника

Легенда каже да је Уџжин скинуо прашину са обрва бога Вишну и обликовао је у људско биће Дирнут тим гестом. Вишну је удахнуо живот том бићу. Тако је рођен Маланор. Он је касније имао дванаесторо деце

прво дете – Дати – постало је свирач. Маслет је научио тајну магије. Бопа је постао певач народних песама. Бат је наступао с луткама. Каландар с мајмунима и медведима. Нат је био човек од гуме А и сва остала Маланорова деца бавила су се неком уметношћу, па је тако створено 12 касти – касти луталица које су не само забављале, већ и преносиле вести с једног краја Индије на други

Индијски улични забављачи пореклом су из Гуџарата, Бихара, Раџастана, Харјана – сурових пустињских и планинских области на северу земље Више од две хиљаде година сељачали су се с једног краја ове индијске области на другу, живећи углавном од милостиње, мада су понекад имали заштитнике који су их добро плаћали за учествовање на венчањима и државним светковинама. Сељаци су им обезбедили склониште и нудили им храну А они су кроз песму и помоћу лутака причали о боговима, јунацима и махараџама и кроз игру приказивали историју света

Међу њима је било и укротитеља змија и других животиња. Народ их је жељно очекивао не само да би се забавио већ и да би сазнао шта се догађа у другим крајевима земље

Занимање за индијске уличне забављаче почело је да се гаси у овом веку. Индустријализација, радио и телевизија учинили су своје. Они најсналажљивији селе се у веће градове, у Делхи углавном, где по парковима, трговима и прометним улицама настављају да изводе своје вештине. Међутим, закон из 1954 проглашава их за просјаке и протерује из градова. Присиљени су да се потуцају по Индији

Тек однедавно интелектуалци Делхија почињу да се боре за њихово признавање и статус уметника и успели су да убеде власти да су ти уични забављачи права ризница за историју и културу Индије У последњих дванаестак година ове луталице, сада већ као прави уметници, наступају по фестивалима у земљи и широм света.

Очигледно је да за индијске уличне забављаче долазе бољи дани, али вишегодишњи прогони и забране узели су свој данак. Деца све ређе пристају да крену стопама родитеља и због тога што им више одговара савремени него традиционални начин живота

С. И.

Иако су за индијске уличне забављаче дошли бољи дани, све је мање деце спремно да крене стопама родитеља

Традиционално бојење руке мелемом. Десно и доле – дресиране животиње.

ГУСАРИ

страх и трепет свих мора

Капетан Кејт, неустрашна и окрутан гусар

НА ПУЧИНУ УМЕСТО ВЕШАЛА!

На кулу! – заурлао је вођа побуњеника и појурио праћен морнарима спремним да шчепају и заробе капетана, а онда, брод је њихов...

У октобру месеца 1698. један једрењак стајао је данима укотвљен на пучини крај Англије, острвца на северу Карипског мора. Без заставе на крми и грађе која је указивала да није из овог дела света, брод је деловао уклоњено, а такав је био и посао који су морнари несмирно обављали: пребацивали су са брода сандуке, па превозили до острвца и враћали се по нове.

Са командног моста овај посао надгледао је заповедник, оком копца, али лица које је одавало забринутост. Био је то Виљем Кид, чувени гусарски капетан Кид, а његови људи су, шта би друго, сакривали благо!

Виљем Кид није почео каријеру као гусар, напротив. Био је уважен морепловац којег је група трговаца из Лондона упослила да штити њихове бродове крцате драгоценим теретом на путу из Индијског океана до Британије. Неустрашив и гвоздене воље, ко би боље него Кид могао да растера гусаре?

Кад, гле! Неколико месеци после Кидовог одласка на дужност до Лондона је стигла невероватна и запањујућа вест: бродови који су се кретали Индијским океаном нападнути су и покрадени негде код Мадагаскара, а нападач је био – капетан Кид! Кид је присвојио један јерменски брод, натоварио на њега опљачкано благо и кренуо пут Кариба да, како смо већ видели, сакрије све на Англији.

Нож у официра

Пре него што испричамо причу о Киду до краја, рецимо ипак да нису сви постајали гусари – што значи морски разбојници – на овакав начин. Гусари су, у ствари, били одметници. Они су постојали, ваљда, од како људи плове морима, али златно доба када су били страх и трепет свих пучина почело је када и освајање Америке.

Америка је била пуна злата и драгоцености који су на крцатим шпанским и португалским галионима пловили пут Европе. Наравно, било је и других застава на бродовима: Енглези, Холанђани, Французи, све су то биле поморске силе и утркивале се ко ће више и ко ће брже допремити блага и цењене робе из далеких земаља.

Те су пловидбе биле и те како мукотрпне, поготово за посаду. Понекад би трајала месецима. И, догађало се следеће: море урла, огромни таласи разбијају се преко ограде и трескају на палубу „планине" мутне, слане воде. Од ветра се једва чује и урлање „боска", шефа посаде који непрекидно издаје наређења. Већина морнара полумртвих од бацања тамо-амо, леже у потпалубљу, а оно мало способних, мокри до коже, настоје да одрже „орахову љуску" да се не преврне и сви потону.

Невреме траје данима, али најзад свиће мирно јутро. Посада нема одмора. Сви скачу на ноге, подижу једра, крпе поцепано и настављају покидано, пловидба траје као да ништа није било. Око поднева морнари добијају ручак: по комадић полуотопљеног сала и мало двопека. Ужас! Вода више није за пиће, храна полуцрвљива. Један морнар скаче на ноге, прилази официру и уноси му се у лице

– С нама поступате горе него са животињама!

Шамарчина као бич пукне преко морнаревог образа, али овај муњевито извлачи нож и пробада официра. Сви скачу уз урлик:

– На кулу!

Правда је неумољива

Кула, то је она китњаста грађевина на крми сваког једрењака у којој се налазе капетанове одаје, где су сефови, где су мапе и где је живот много удобнији него у потпалубљу.

Побуњена посада надире у кулу, што значи да мора да зароби свог капетана јер сада више нема натраг. Гвоздена дисциплина и такви исти закони налажу да је капетан једини господар после Бога, ко у њега такне има да се растане од живота, побуњенике чекају само вешала. Официри стају у одбрану брода и капетана – јер ни њима не преостаје друго: побуњеници неће ни њих. Гушење, крици, крв шикља... Побуњеници најзад савладају официре и капетана који ће, ако га не смакну, бити везан и искрцан негде, на неко пусто острво.

Морнари преузимају брод и све што је на њему. Бирају за свог капетана најспособнијег међу њима. Бацају и пале заставу... Сада су постали још једна гусарска банда, а то значи да им нема повратка ни на једно копно, јер све гусаре чека конопац.

Време је да се вратимо Киду, гусару који је то постао на сасвим другачији начин и по томе остао чувен у историји гусарења! Кид је знао да повратак у Енглеску значи омчу око врата. Можда у то није веровао? Тек, уместо да остане у Индијском океану где је био сигуран, Кид је окренуо кљун према Антилима. Доспео до Ангиље и закопао благо, па заплови ка домовини!

Кид се сам предао властима. Изгледа да је чврсто веровао у то да ће га спасти његови утицајни и угледни пријатељи. Али, ништа од тога. На суђењу је покушао да објасни зашто се преобратио у гусара. Закон је закон, а тако је у Енглеској одувек било и Кид је, баш као и сваки гусар, био он капетан или обичан морнар, морао да виси.

Пресуда је извршена у мају 1701. године. Његово тело било је прво премазаном смолом, па потом обавијено ланцима како се не би брзо распало! Обешени Кид висио је дуго на ушћу Темзе као страшна опомена свим поморцима који се отискују на пучину...

ГУСАРЕВА ГРЕШКА

● Филбустер Бартоломе Шарп крстарио је 1680. године морем крај Панаме и вребао наилазак неког галиона или још боље целе флоте натоварене златом. Најзад је на хоризонту угледао „белу планину" – једра „Сантисиме Тринидад" („Пресвете Тројице"). Настала је јурњава и после окршаја који је потрајао неколико сати гусари су заузели брод. На њему је била 51 хиљада златника, сасвим солидан плен, али је зато на бродовима који су се налазили у пратњи „Сантисиме" било свега неколико џакова кованог новца невелике вредности, као и 700 полуга срме.

Љути због „никаквог" улова, гусари су потопили бродове. Каква грешка! Биле су то, у ствари, полуге чистог сребра, а гусари – нестручњаци нису знали да га разликују од срме! Тако и дан-данас негде између Екадора и Перуа на дну мора лежи 21 тона сребра. Изволите, ако знате и смете!

ГУСАРИ У УМЕТНОСТИ

● Ко још није читао „Робинзона Крусоа", роман великог енглеског писца Данијела Дефоа? Главна личност те књиге Робинзон постојао је и у стварности. Звао се Алегзендер Селкирк, а на пусто острво избацио га је гусарски капетан Томас Стредлинг године 1704. Стредлинг је, иначе, пустошио западне обале Перуа и Чилеа својим бродом „Пет лука". Благо је закопао на неко пусто острво на пучини спрам Перуа, потом био заробљен, па побегао. Упутио се, наравно, на то острво и нестао за сва времена. Ни благо никада није пронађено.

Међу чувене књиге Данијела Дефоа спада и „Историја великих гусара". И Роберт Луис Стивенсон знан је у целом свету по „Острву с благом", роману који је пренесен и на филм и у стрип. Иначе, међу филмовима о гусарима сигурно су најпознатије све три верзије „Побуне на броду Баунти", затим „Гусар Црнобради" Рауля Волша и многи други.

И велики Волт Дизни инспирисао се гусарима за „Петра Пана", једну од најлепших прича за децу у којој се овај јунак из бајке бори са страшним капетаном Куком.

ЖЕНЕ МЕЂУ ГУСАРИМА

● Било их је! Чувена је Ен Бони која је живела у 18. веку и била лудо заљубљена у – пиратског капетана. Пратила га је у свим походима и прерушена у морнара неустрашиво учествовала у погибељним акцијама. Дружина је била ухваћена и приведена, али је Ен избегла вешала од којих ју је спасао њен утицајни тата.

И Мери Рид је провела године на гусарском броду. И она је најзад долијала, али кад је стала пред лице правде, нису могли да је осуде на смрт пошто је била трудна. Бачена је у затвор и тамо се породила, али је убрзо затим умрла.

Три типа бродова које су користили гусари: острвска барка са само једном катарком и троугластим једром, бригантин и нешто тежа мала фрегата на којој је било и до десет топова

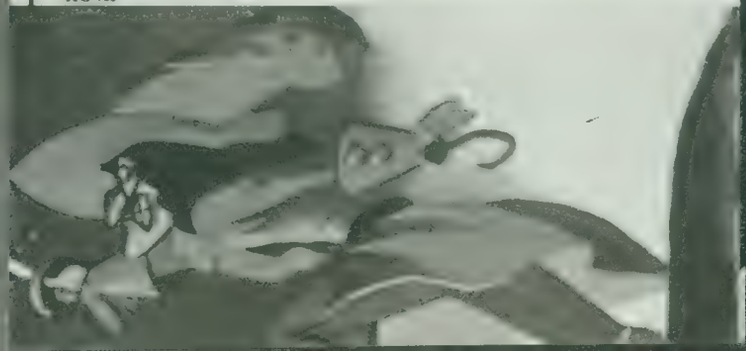

ГУСАРИ

и њихове лађе, заставе, маске...

СТРАШНА СМРТ НА ДАСЦИ

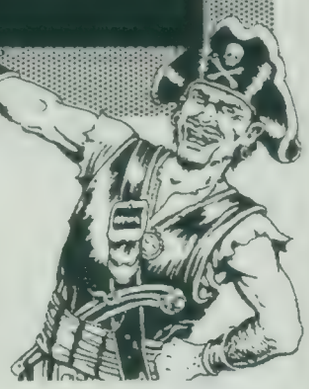

Окрутни и бесни господари мора на копну су обично мањи од макова зрна. Ипак, било је и таквих који су постајали владари!

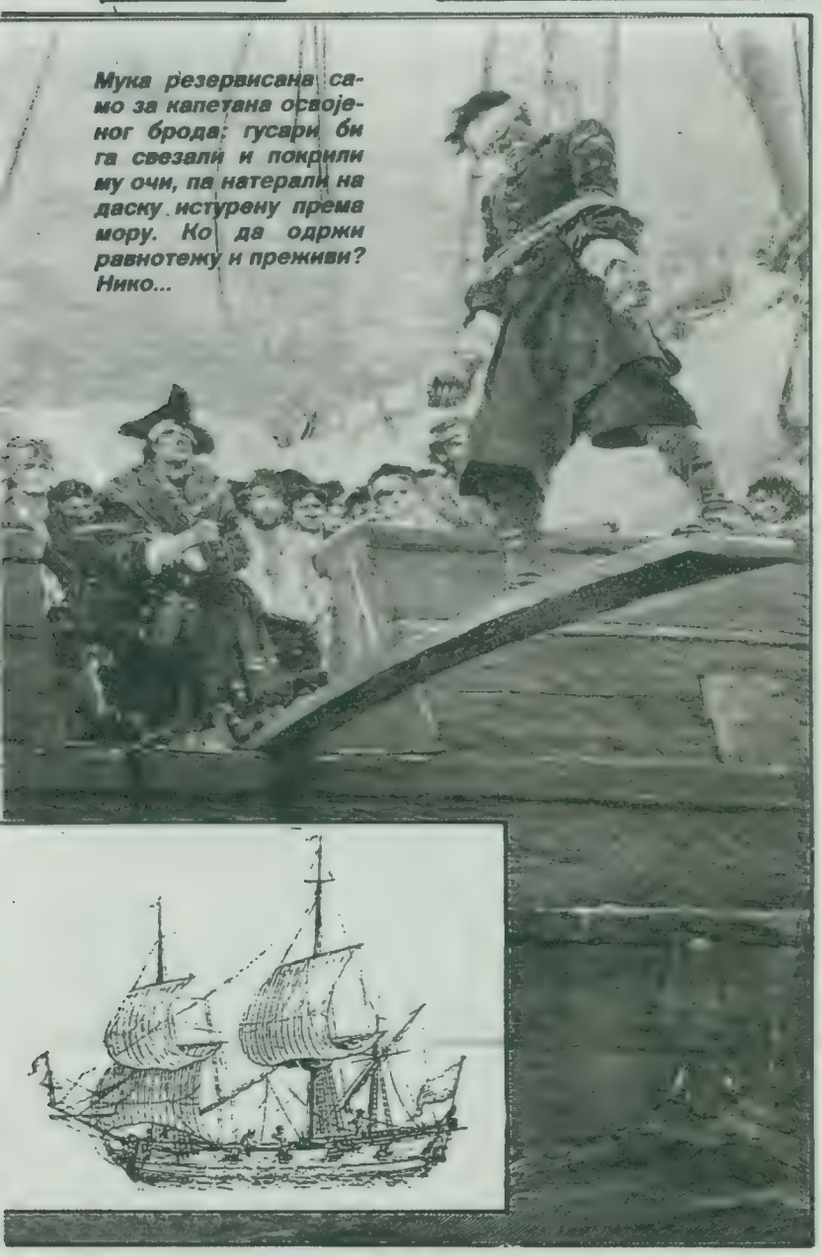

Мука резервисана само за капетана освојеног брода: гусари би га свезали и покрили му очи, па натерали на даску истурену према мору. Ко да одржи равнотежу и преживи? Нико...

Омиљени гусарски плен били су шпански галиони који су крцати златом пловили из Америке, дуж обала Антила како би се домогли Иберског полуострва. У лучицама, заливима и скровитим увалама Кубе, Санто Доминга или Јамајке вребали су пирати вредно осматрајући наилазак једрењака. А онда, за тили час били би крај њега. На својим лаким и брзим лађама пиратима није било тешко да муњевито и готово нечујно доплове до тешких галиона.

Пирати су обично користили такозване острвске барке, лаке лађице дугачке 25 метара и широке шест које су имале само једну катарку са троугластим једром. Волели су и тип брода звани бригантин, издужен и шиљат чија је грађа омогућавала да се чак и уз ветар веома брзо прикраду неком галиону. Од нешто тежих бродова гусарима је била погодна само мала фрегата на којој се налазило чак до десет топова и коју су гусари у 18. веку користили за препаде даље од обале, на отвореном мору.

На пиратским лађама лепршале су, наравно, пиратске заставе, свима добро знане застрашујуће црне или црвене са мртвачким главама, укрштеним костима или камама, понекад са целим костуром! Већ и сам поглед на те заставе ледио је крв у жилама, па сада замислимо оне на нападнутом броду! Заставе са лобањама обављале су пола посла и пре него што би гусари испалили први хитац: посада галиона, паралисала би се видевши да су се гусари окомили на њу...

А гусари су знали за сва могућа лукавства, па се дешавало и то да привуку галион себи, а онда одморни насрну на њега. Како?

Ватра на глави, урлик из грла

Свој на први поглед „јадни", мали брод гусари су „маскирали" тако да изгледа као да је претрпео бродолом: плутао би „напуштен", поломљене катарке и поцепаних и спуштених једара. Неколико жена махало је марамама, неки старац подизао свој штап – све то, наравно, када би се појавио галион. И велики брод пришао би да помогне „бродоломницима". Чим би његов снажни бок додирнуо онај мали, разлегао би се урлик из многих грла, севнули би бодежи и сабље, а „јадне жене" и „старац" скакали би на ноге лагане и бацали лажну одећу... Остали посао гусари су лако обављали поред на смрт препаднутих морнара који су се брзо предавали.

Знало се већ унапред шта кога чека. Морнари су морали да пођу са пиратима и постану њихово појачање, официри у море, а за капетана била је одређена страшна смрт. Са брода би се истурила једна даска према мору, а везаних руку и са

ГУСАРИ и острва с благом

Заставе које су висиле на гусарским јарболима биле су најчешће овакве

СКРОВИШТА ПОСТОЈЕ!

И данас круже легенде о пиратском благу које лежи скривено ко зна где. Још има људи који упорно трагају за неким путоказом, за старом мапом или белешком која би их упутила на право место. А да није реч само о пустим причама показују случајеви када су ретки срећници – пронашли гусарско благо

Где је Црнобради сакрио своје благо? Цело столеће после његове погибије 1718. године шушкало се да то мора бити негде дуж северне Каролине или Вирџиније и цело столеће трагачи су безуспешно прекопавали педаљ по педаљ тих обала. А онда се догодило чудо. Капетан Семјуел Хејли открио је на острву Бенкс, које лежи на пучини наспрам Њу Хемпшира, пет златних полуга: мора бити, сматрало се, да је то део плена оног чувеног Црнобрадог...

Године 1942. влада САД наједном се заинтересовала за дотле неоткривен остатак блага и на Бенкс упутила екипу људи која је чак имала и некакав документ пронађен у архиви у којем је стајало да благо лежи закопано „на граници највеће плиме на једној плажи источно од лукобрана Сматиноз". Испоставило се да би копање на том месту испало толико скупо да је влада дигла руке од блага. Онда је једна група истраживача 1950. године откупила концесију над целим острвом, па начинила снимке из авиона на инфрацрвеном филму. Показало се да на њему одиста има металних предмета.

Трагачи су подскакивали од среће. Први њихов корак био је да у месној банци изнајме сеф који је држан дањоноћно у приправности. Резултат? После годину дана одустали су од даљег трагања, у дуговима преко главе... Као да се Црнобради поново зацерекао, а имао је обичај да каже:

„Само ђаво и ја знамо...!"

Ко зна, можда неко једнога дана, ипак, открије ово благо које још чека срећника.

Руке до лаката у злату

Претпоследњег дана децембра 1733. године из Балтимора је испловио брик „Мери" под заповедништвом капетана Едварда Сјуарда, који је на пловидбу повео и своју невесту на медени месец. Међутим, у Антилима је брик био захваћен страховитом олујом и почео да тоне. Људи су панично покушавали да се сместе у малу шалупу за спасавање и домогну оближњег острвца. Али, таласи су и њу бацали горе доле, преливали и потапали, тако да су сви нашли смрт у побеснелом мору изузев две особе: капетана и његове младе жене.

Њих двоје су чудном игром случаја успели да се дохвате оног копна. Као за пакост, острво је било потпуно пусто. Чинили су што су могли да преживе: Сјуард је ловио дивокозе којих је било на острву, пецао, сакупљали су и неке плодове. Дани су били дуги и двоје бродолома тумарало је острвом док нису набасали на велику пећину. Сјуард је унутра опазио и неки зид. Радознао, увукао се, разрушио зид и наишао се у подземној просторији. На поду је лежала врећа. Капетан се нагао, подигао, кад! Из подеротине су почели да испадају златници!

Цикнуо је од среће и позвао жену. Ушли су још дубље у просторију, а она је била пуна сандука и врећа. Огромно, невероватно благо! Заранили су руке до лаката у златнике, у сандуке крцате златним ланцима, дијамантима, украсима... Чудо.

После те ненадане среће, Сјуардове је обузео очај. Шта ће им толико благо кад су на овом пустом месту са којег ко зна да ли ће се икада избавити?

Корвета доноси спас

Било је тренутака када су помишљали да ће и кости да оставе овде. Пучина је данима била празна, ниједан брод да се укаже на видику... Онда су једнога јутра зачули – гласове! Пожурили су на плажу и нашли се пред шесторицом Црнаца. Били су то робови који су побегли са Јамајке и исцрпљени једва се дохватили острвца.

То је само отежало њихов положај, пошто је требало још шест уста да једе, а острво је било мало и готово да ничега на њему није било.

Узалуд су палили ватре, упућивали сигнале. Месеци су пролазили, а наде за спас све мање. Сјуард више није хтео ни да погледа благо које као да је било проклето, а како и не би кад је гусарско? Сада је то потпуно некорисно богатство.

Једнога јутра догодило се право чудо. Као да сањају, а ипак, била је то јава: велика енглеска корвета пристала је баш уз ово острво да морнари отклоне неки квар! Био је то спас. Готово две године после бродолома, 12. марта 1735. године, Сјуард и његова жена искрцали су се на Јамајку, богати као Крезови. Благо које су пронашли припадало је ником другом до чувеном Хенрију Моргану.

А шта се догодило са благом славног капетана Кида? О њему још круже најфантастичније легенде, али изгледа да добар део тог блага још чами на неком острву. А ево шта се о свему зна.

Тајанствена незнанка у црвеном

Током целог 18. века неки мистериозни бродови бацали су котву крај Антиље и других острва и острваца за која се веровало да их је Кид походио. Трагачи су превртали ваљда сав песак, увукли су се у све пећине, али – ништа. Додуше, за онога ко трага за закопаним благом ћутање је злато. Да ли је неко, ипак, пронашао бар део Кидовог блага?

Кажу да је после Антиље Кид пристао и на плажи у Винитропу, држава Масачусетс. Тамошњи мештани деценијама су претраживали плажу као кртице и на крају дигли руке од Кидовог блага и окренули се својим пословима. Грешка! Године 1829. један црни слуга опазио је на стени врећу коју као да је море избацило. Подигао је, завирио унутра и – погађате: била је пуна златника!

Педесет година после овога Волас Вајмен, дечак из рибарске породице, шуњао је по овој истој плажи кад је из бостонског омнибуса изашла жена одевена у црвено, пришла му и упитала:

– Има ли овде негде рушевина старе тврђаве?

Таква рушевина заостала још из времена америчког рата за независност стварно је постојала баш у близини и дечак је одвео госпођу у црвеном до ње.

То је то, то је то – мрмљала је незнанка, па окренувши се детету додала:

Ова гравира илустрација је за „Острво с благом", чувени роман Роберта Луиса Стивенсона. Види се капетан који надгледа закопавање блага

Видиш, дечко, под нашим ногама закопано је благо.

Мали Волас гледао је разрогачених очију и отворених уста, а госпођа му је ставила руку на раме и поверљиво објаснила:

– Знам да се ја никада нећу докопати тог блага, али теби одајем тајну. Блага има и на свим оним острвима што их видиш одавде. Једнога дана, ако будеш довољно храбар, ти ћеш га пронаћи и бићеш богат.

Дама у црвеном нестала је и Волас је више никада није видео. Али, схватио је озбиљно и данима је долазио на рушевину, копао и копао. Најзад је помислио да је непозната жена сигурно била луда и заборавио је на благо. Прошло је десет година. Дечак је порастао и постао рибар. Једнога предвечерја кренуо је да баци мрежу, кад је опазио непознату шалупу како се удаљава од обале утонула у море под теретом неког огромног сандука.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
6. 9. 1991.

Црнобради је био џиновска стаса, одевен од главе до пете у јарко црвено. На шеширу је носио снопове запаљене сламе! Додајмо томе његову густу, као гавраново перје црну браду уплетену у дебеле витице увезане машнама, па језиве урлике које је испуштао када би јурнуо у напад, сатанско цекање, псовке и свесим је јасно зашто су људи падали у несвест угледавши га!

Уштиркани пират тужног лика

Ипак, како каже стара изрека да и над попом има поп, нашао се један енглески поручник који је у борби прса у прса убио Црнобрадог. Тај подвиг био је до те мере невероватан да ниједан морнар није веровао у смрт „ђавола"! Власти су онда мртво тело Црнобрадог преносиле од луке до луке и излагале га како би се сви уверили да је тај ужасан човек, ипак, побеђен.

Сваки гусарски капетан имао је своју „маску", па као што је Црнобради „представљао" ђавола, тако је Бартоломју Робертс био „Тужни пират". Када би га неко видео на улици, помислио би – гле како фини, побожан господин! Робертс је у свако доба дана и ноћи имао на себи беспрекорну и отмену одећу на којој се посебно истицао богати жабо као снег од уштиркане чипке, а преко њега је висио брилијантски крст на златном ланцу од којег се Робертс никада није одвајао.

Својој посади овај савршени заповедник забрањивао је и капљу алкохолних пића, о коцки није било говора, баш као ни о забављању са лучким девојкама. Уместо тога, Бартоломју Робертс приређивао је својој посади с времена на време концерте, а недеље су имали да проводе у молитвама.

Тај и такав капетан имао је само једнуману: био је најуспешнији гусар у историји! Опљачкао је, замислите, три стотине бродова пре него што је убијен у трећа првом нападу!

Међу најславније пирате спада и Хенри Морган, сигурно једини припадник ове феле који је постао – барон и умро као вицегувернер Јамајке, окружен свим могућим почастима. Морган је у ствари био толико моћан, просто цар на таласима, пошто је укупно четврт века „оперисао" у Карипском мору пленивши искључиво шпанске бродове. Он је одлазио и у копнене походе, па је тако опустошио Панаму. Чак су и британске власти зазирале од овог свог сународника и да би, ваљда, и саме избегле зло, поставиле су га да управља Јамајком. Хенри Морган је тек под старе дане престао да плови и сигурно је једини гусар који је умро у свом кревету 25. августа 1688. године...

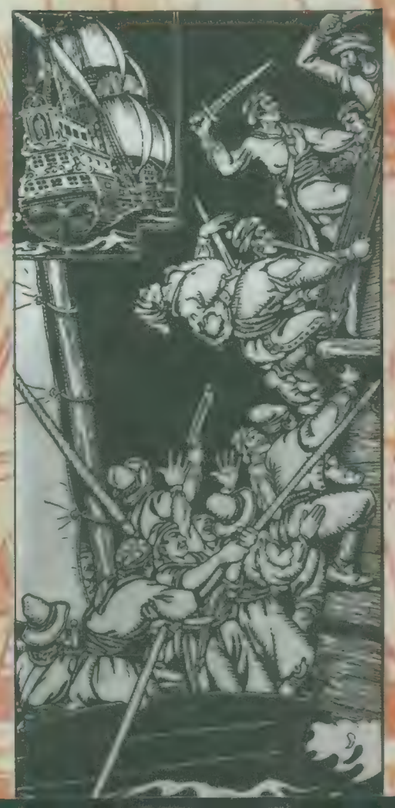

НАСТАВАК НА 35. СТРАНИ

НАСТАВАК СА 18. СТРАНЕ

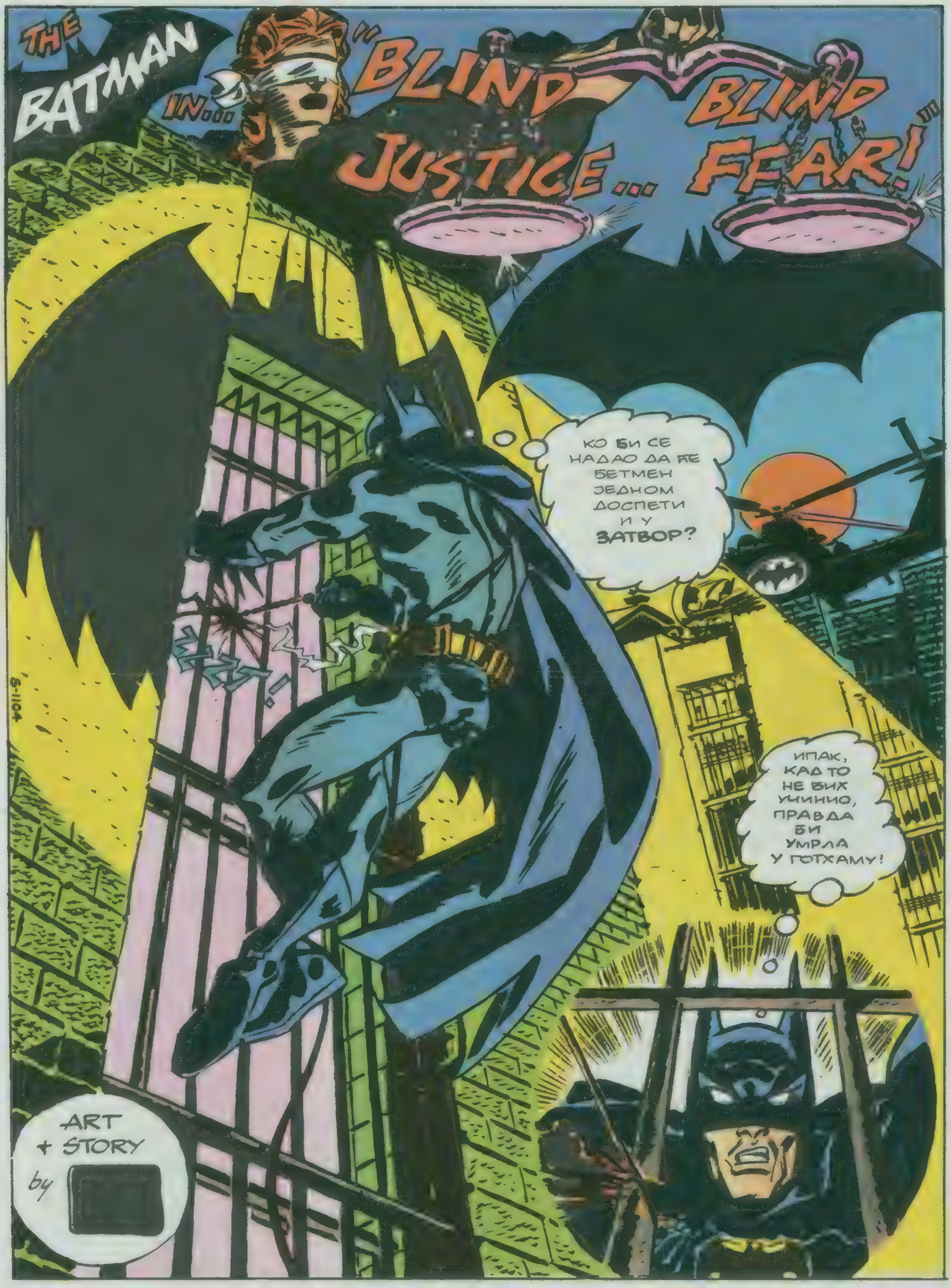
THE BATMAN IN...
"BLIND JUSTICE... BLIND FEAR!"
КО БИ СЕ НАДАО ДА ЋЕ БЕТМЕН ЈЕДНОМ ДОСПЕТИ И У ЗАТВОР?
ИПАК, КАД ТО НЕ БИХ УЧИНИО, ПРАВДА БИ УМРЛА У ГОТХАМУ!
5-1104
ART + STORY by

А У ЗАТВОРСКОЈ ЗГРАДИ...
'ЕЈ, ШКОЛАРАЦ, БЕТМЕН НАМ СТИЖЕ У ПОМОЋ!
ШТА ТРАБУЉАШ, ЧОВЕЧЕ? ОН НАМА ДА ПОМОГНЕ?
ТАЈ ТИ ЈЕ САМО ЗА БЕЛЦЕ!
У ДВОРИШТУ...
ОБУСТАВИ ВАТРУ! ТО ЈЕ НАРЕЂЕЊЕ!
ЧИЈЕ? ОНИХ МЕКУШАЦА ИЗ ЗАТВОРСКЕ УПРАВЕ?
УНУТРА СУ НАШИ МОМЦИ!
У ДИРЕКТОРОВОЈ КАНЦЕЛАРИЈИ...
ОВО МИ СЕ НЕ ДОПАДА, КОМЕСАРЕ ГОРДОН! САД МОГУ ДА НАС СНАЂУ ДВЕ ПОБУНЕ, ВЕЗ ОБЗИРА НА ТО ШТО БЕТМЕН УЖИВА УГЛЕД!
ДА, ДИРЕКТОРЕ, ХАУ! ПОРЕД ЗАТВОРЕНИКА, САД ЋЕ НАМ СЕ И ЧУВАРИ НАТОВАРИТИ НА ВРАТ!
МОЈИ МОМЦИ СУ СЕ ДОСТА НАГУТАЛИ ГОРКИХ ПИЛУЛА! НЕКЕ ИЗДРЖАТИ, ПРОВАЛИЋЕ ТАМО И ОСЛОБОДИТИ ТАОЦЕ!
УХ! ЈОШ МАЛО СТРПЉЕЊА! БЕТМЕН ДОБРО ЗНА ШТА РАДИ!
ДИРЕКТОРЕ, КОЛИКО ТАСНО ИМА ТАЛАЦА?
ПЕТОРИЦА ЧУВАРА И ДВОЈИЦА ЗАТВОРЕНИКА КОЈИ СЕ, ЧУДОМ, НИСУ ПРИДРУЖИЛИ ПОБУЊЕНИЦИМА!
АЛИ, ЈОШ НЕ МОЖЕМО ДА ОБЈАВИМО ЊИХОВА ИМЕНА, ГОСПОЂИЦЕ МЕНИНГ!
ЧУДНО ЈЕ ДА СЕ ОВО ДОГОДИЛО БАШ ДАНАС! ОВО ЈЕ ДАН ОЗНАЧЕН У КАЛЕНДАРУ КАО ЊЕГОВО ОСЛОБАЂАЊЕ!
МОЖДА ЈЕ ОН ЈЕДАН ОД ТАЛАЦА -ЗАТВОРЕНИКА! КАКВА ИРОНИЈА СУДБИНЕ!
2

АЛИ, ТОГ ЈУТРА НИЈЕ САМО МАРЛА МЕНИНГ ПОГЛЕДАЛА У СВОЈ КАЛЕНДАР...
КАД ОН ИЗАЂЕ, ГОТОВО ЈЕ С МОЈОМ СЛОБОДОМ!
БИЋУ ЊЕГОВ РОБ!
ИЗ САСВИМ ДРУГИХ РАЗЛОГА, НА ЈОШ ЈЕДНОМ КАЛЕНДАРУ, БИО ЈЕ ОЗНАЧЕН ИСТИ ДАТУМ...
МАЛИ, НОЋАС ЋЕШ БИТИ НАША МЕТА!
POWER
СЛИЧНИ ПОДСЕТНИЦИ НИСУ ПОТРЕБНИ ЧОВЕКУ ЧЕЛИЧНОГ МОЗГА КОЈИ РАДИ ПРЕЦИЗНОШКУ КОМПЈУТЕРА...
ЗАТО ЈЕ ПРЕТХОДНЕ НОЋИ ТАЈ ДАТУМ САМ ИЗИШАО ИЗ ЊЕГОВЕ МЕМОРИЈЕ...
7.00
СУТРА ЈЕ ТАЈ ДАН! ОН ЋЕ БИТИ ОСЛОБОЂЕН, КАКО САМ И ОЧЕКИВАО!
ФАТАЛНИ СЕДМИ УРЕЗАО СЕ У ЊЕГОВО ПАМЋЕЊЕ И ПОРЕД ПОСЛА КОЈИ ГА ЈЕ ЗАОКУПЉАО...
КАД ИЗИЂЕ, ЦЕО ГОТХАМ ЋЕ ЖИВЕТИ У СТРАХУ...
...СЕМ АКО ГА ЈА ПРЕТХОДНО НЕ УХВАТИМ!
АЛО, НАРЕДНИЧЕ! ИМАМ ОВДЕ ДВОЈИЦУ ОТМИЧАРА!
ДАЈТЕ МИ КОМЕСАРИЈАТ!
У КАНЦЕЛАРИЈИ КОМЕСАРА ПОЛИЦИЈЕ ГОРДОНА...
СВАКАКО ДА ЗНАМ! КАРЛТОН КВЕЈЛИ ИЗЛАЗИ СЕДМОГ!
ЗАР СЕ НЕ ТРЕСЕТЕ ВЕЋ САДА?
3

МОРАМ ТИ РЕЋИ, БЕТМЕНЕ, ДА МЕ ЊЕГОВ ИЗЛАЗАК УОПШТЕ НЕ ПЛАШИ!
АЛИ, ИМА ОНИХ КОЈИ СЕ ЗБОГ ТОГА ТРЕСУ КОМЕСАРЕ!
МОЖДА СЕ МЕЂУ ЊИМА НАЛАЗЕ И ТВОЈИ ПРЕТПОСТАВЉЕНИ... ТО ЗНА САМО КАРЛТОН КВЕЈЛИ!
FOR CONGR
THE MISS WHO CAN'T MISS!
BABS GORDO
ТАЦНО... ОН ЈЕ ПРЕ ХАПШЕЊА, ЗБОГ КОРУПЦИЈЕ БИО ЈАВНИ ТУЖИЛАЦ... АЛИ, НИЈЕ ПРОГОВОРИО...
КО ЗНА КОГА И ЗАШТО ШТИТИ! ИМА ТАЈ РАЗЛОГ ШТО ДРЖИ ЗАТВОРЕНУ ГУБИЦУ!
MISS WHO CAN'T MISS!
BABS GOR
БЕТМЕНЕ, МИ КАЖЊАВАМО САМО ЗА ПОЧИЊЕНЕ ПРЕСТУПЕ И НИКОГА НЕ МОЖЕМО НАТЕРАТИ ДА ПРОГОВОРИ!
КВЕЈЛИ ЈЕ СВЕСТАН ДА ЈЕ ЊЕГОВО ЋУТАЊЕ ПРАВА БОМБА КОЈА МОЖЕ...
...ЕКСПЛОДИРАТИ АКО ПРОГОВОРИ!
POLICE
ДО ЂАВОЛА, БЕТМЕНЕ! НЕ МОЖЕМО УХАПСИТИ НЕКОГА ЗБОГ НЕЧЕГА ШТО ЋЕ МОЖДА УЧИНИТИ!
ОНДА МУ СПРЕМАЈТЕ САНДУК! ОНИ КОЈИ ГА ДРЖЕ НА ОКУ, НЕМАЈУ ВАШЕ СКРУПУЛЕ!
POLICE DEPARTMENT
НЕ МОГУ ДА КРИВИМ ГОРДОНА... ВЕЗАНЕ СУ МУ РУКЕ!
АЛИ, МЕНИ НИСУ! УХВАТИЋУ КВЕЈЛИЈА ЖИВОГ И УБЕДИЋУ ГА ДА ОТКРИЈЕ СВЕ ПОТКУПЉИВАЧЕ!
АЛИ, ПРЕТХОДНЕ НОЋИ, БАШ УОЧИ КВЕЈЛИЈЕВОГ ОСЛОБАЂАЊА...
У ПРЕПУНОМ ЗАТВОРУ ГОТХАМА, БУКНУЛА ЈЕ ВЕЛИКА ПОБУНА!
ЗАТВОРЕНИЦИ СУ ДОСАД УСПЕЛИ ДА ЗАУЗМУ КРИЛО А!
NEWS
ЗАБОГА! ОН ЈЕ БАШ ТАМО!
4

У ЛИКУ ФИЛАНТРОПА **БРУСА ВЕЈНА**... **БЕТМЕН** ЈЕ РЕАГОВАО НА ВЕСТ...

ГОСПОДЕ! А ВИ СТЕ СЕ НАДАЛИ ДА ЋЕТЕ ДАНАС КВЕЈЛИЈА САЧЕКАТИ КАД БУДЕ ИЗЛАЗИО!

ТАОЦИ СУ ДВОЈИЦА ЗАТВОРЕНИКА И ПЕТОРИЦА ЧУВАРА!

КОЈА ДВОЈИЦА?

КОМЕСАРА ГОРДОНА ЈЕ ПРОНАШАО У ДИРЕКТОРОВОЈ КАНЦЕЛАРИЈИ...

ДА, **БЕТМЕНЕ** ЗНАМО, АЛИ ТО ЈОШ НЕ СМЕМО ДА ОБЕЛОДАНИМО ЈАВНОСТИ!

ЗНАЦИ, КВЕЈЛИ ЈЕ ЈЕДАН ОД ЊИХ! ТОГА САМ СЕ И БОЈАО!

WARREN HOWE

БЕТМЕНЕ, ЗНАО СИ ШТА ЋЕ СЕ ДОГОДИТИ, А НИСИ МЕ УПОЗОРИО!

КОМЕСАРЕ, НИСАМ БИО **СИГУРАН**, АЛИ САМ ТИ **ПРЕДОЧИО**...

... МОГУЋНОСТ ДА НЕКО ПОКУША ДА УБИЈЕ КВЕЈЛИЈА... ВЕЋ ЈЕ БИЛО ТАКВИХ ПОКУШАЈА...

МИСЛИШ ДА ЈЕ ОВА ПОБУНА ОРГАНИЗОВАНА ДА БИ СЕ НЕКО ДОКОПАО КВЕЈЛИЈА?

А КАКО БИ НЕКО ДРУГАЧИЈЕ МОГАО ЗАУВЕК ДА ГА УБУТКА?

МОЖДА СИ У ПРАВУ, БЕТМЕНЕ! МОЈИ ЉУДИ ЋЕ СЕ ПРОБИТИ УНУТРА И **ОСЛОБОДИТИ** ТАОЦЕ!

АКО ТО УСПЕ, ПОТПИСАЛИ СТЕ КВЕЈЛИЈУ СМРТНУ ПРЕСУДУ!

ЗАДРЖИТЕ ЉУДЕ ДОК ЈА ТАМО НЕ СТИГНЕМ!

БЕТМЕНОВ САВЕТ ЈЕ ПРИХВАЋЕН... НАПАД ЈЕ ОДЛОЖЕН... СНАЈПЕРИСТИ СУ ОТИШЛИ СА КРОВА. КАСНИЈЕ...

СВЕ ШТО БИ ТРЕБАЛО ДА УЧИНИМ...

...МОГЛО БИ БИТИ **НЕКОРИСНО!**

КВЕЈЛИ ЈЕ МОЖДА ВЕЋ МРТАВ, А С ЊИМ И ТАЈНА КОРУПЦИЈЕ У ВИСОКИМ КРУГОВИМА!

МОГУ САМО ДА СЕ НАДАМ ДА ЈЕ ЈОШ **ЖИВ!**

АКО ЈЕСТЕ, ОСЛОБОДИЋУ ГА И УБЕДИТИ ДА ОТКРИЈЕ ИСТИНУ ПРЕД ВРХОВНИМ СУДОМ!

НА ДРУГОМ КРАЈУ ГОТХАМА, У АКЦИОНОМ ГЛАВНОМ ШТАБУ...

ВЕЛИКА НАПЕТОСТ ОТЕЖАВА ВЕТМЕНОВЕ НАПОРЕ ДА ПРОБИЈЕ БАРИКАДЕ...

ТА БУДАЛА! КО ЈЕ ТРАЖИО ДА ОВДЕ ЗАБАДА СВОЈ НОС?

БЕЛИ МОЋНИЦИ, ЕТО КО! ЗАТО БРАТ ЊУЛИ НИКАДА НЕЋЕ ИМАТИ ПРАВЕДНО СУБЕЊЕВ!

А КАКО ЈЕ НЕКИ **НЕЗНАНАЦ** ЊУЈЛИЈУ ДОТУРИО ОРУЖЈЕ ЗА ПОБУНУ?

КАКО? ДА, О ТОМЕ НИСАМ РАЗМИШЉАО?

МОЖДА ЗАТО ШТО НЕКО ОД **ЊИХ** ВЕРУЈЕ У ПРАВДУ!

А МОЖДА И ЗАТО ШТОГА ЈЕ ЛАКШЕ УБИТИ КАО ПОБУЊЕНИКА НЕГО ГА ИЗВЕСТИ ПРЕД СУД!

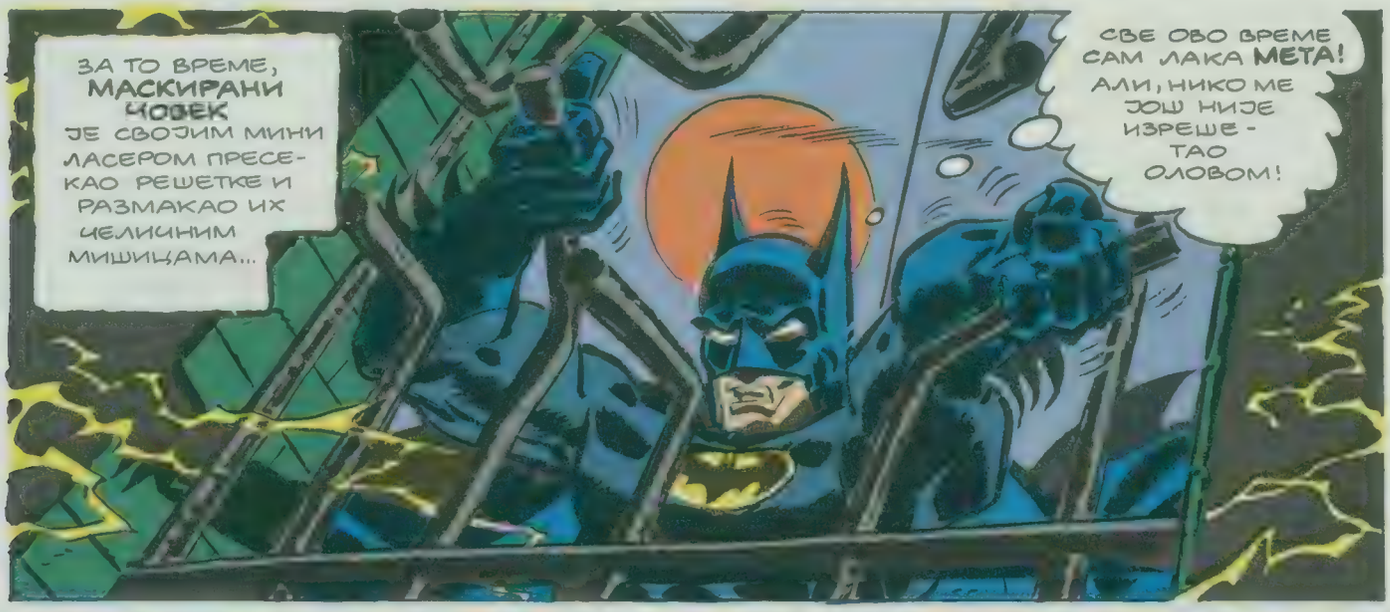
ЗА ТО ВРЕМЕ, МАСКИРАНИ ЧОВЕК ЈЕ СВОЈИМ МИНИ ЛАСЕРОМ ПРЕСЕКАО РЕШЕТКЕ И РАЗМАКАО ИХ ЧЕЛИЧНИМ МИШИЦАМА...
СВЕ ОВО ВРЕМЕ САМ ЛАКА МЕТА! АЛИ, НИКО ME ЈОШ НИЈЕ ИЗРЕШЕТАО ОЛОВОМ!

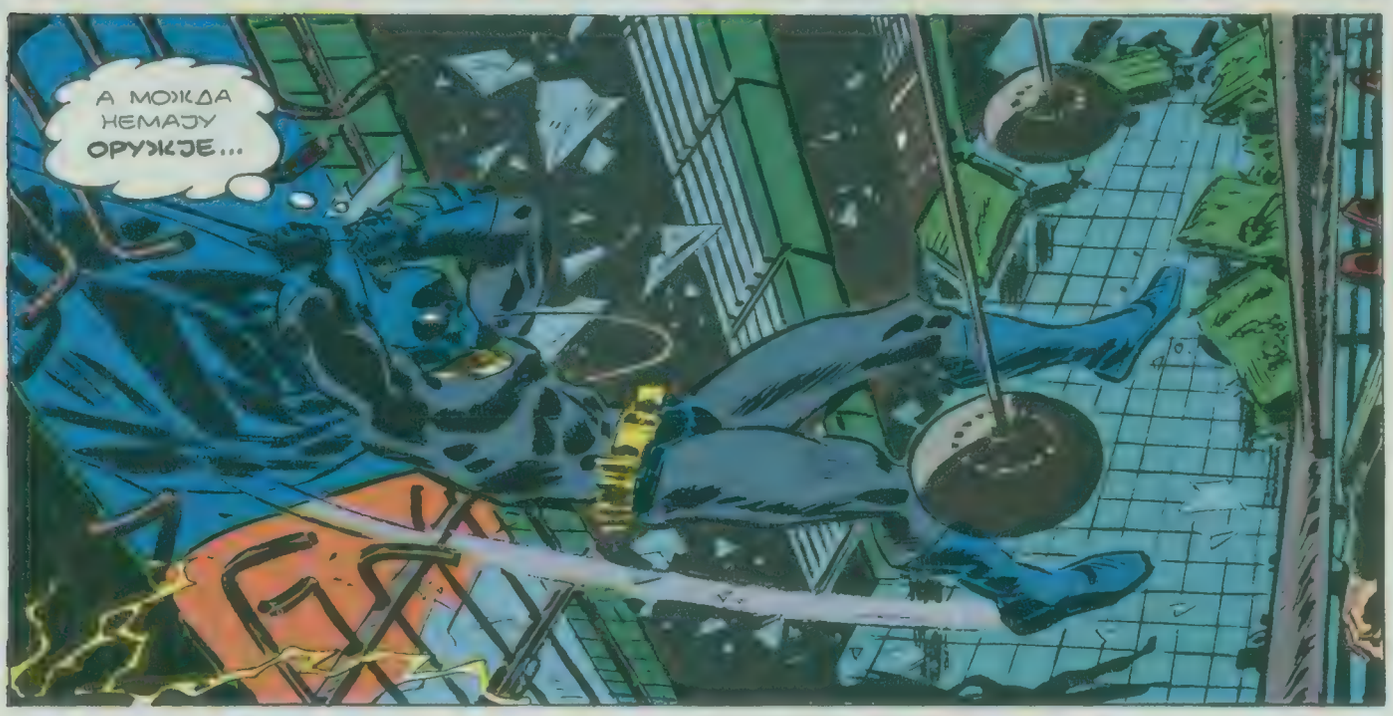
А МОЖДА НЕМАЈУ ОРУЖЈЕ...

САД ЈЕ ДОСТА БЕТМЕНЕ!
АКО ИМАШ ШТА ДА КАЖЕШ, ГОВОРИ СМЕСТА! СЛУШАМ ТЕ! ЈА САМ БРАТ ЈУЛИ!
STATE
7

ДОБРО, БРАТЕ ЏУЛИ!
АКО СИ ТИ ИЗАСЛАНИК, РАЗГОВАРАЋЕМО!
ЗА ТЕБЕ САМ ГОСПОДИН ЏУЛИ!
НИСАМ ТИ БРАТ!
ГОСПОДИНЕ... САД НИСАМ У СТАЊУ ДА РАСПРАВЉАМ О РАСНОМ ФАНАТИЗМУ...
... ЗАТО ПРЕЛАЗИМ ПРАВО НА СТВАР!
ХОЋУ ЈЕДНОГ ОД ТАЛАЦА!
КАРЛТОНА КВЕЈЛИЈА!
ТИ ХОЋЕШ? БАШ ДУХОВИТО!
МИСЛИШ НА ОВОГ МЛАКОЊУ? ЗАР ЈЕ ОН ВАЖАН? МОЖДА САМО ЗАТО ЈЕР ЈЕ БЕЛАЦ?
А ШТА НУДИШ ЗА КВЕЈЛИЈА?
Б... БЕТМЕНЕ! С... СПАСИТЕ МЕ!
НЕЋЕШ ГА МЕЊАТИ, ЏУЛИ! КВЕЈЛИ НАМ ЈЕ ОД КОРИСТИ!
ОТКАД ТИ КОМАНДУЈЕШ, БЕЛЧЕ? И ЗАШТО КАД ИЗГОВАРАШ МОЈЕ ИМЕ ТО ЗВУЧИ КАО ДА КАЖЕШ КРЉО?
ПА, ШТА НУДИШ, БЕТМЕНЕ?
ОВЛАШТЕН САМ ДА КАЖЕМ ДА НЕЋЕ БИТИ ПРИМЕЊЕНА СИЛА АКО ЈЕ ВИ НЕ УПОТРЕБИТЕ!
ТО СЕ ОДНОСИ И НА ПРЕТЊЕ И НА МАЛТРЕТИРАЊЕ ЧУВАРА И ТВОГ БРАТА ТАОЦА!
STATE
8

АЛ' СИ ЛУКАВ ВЕТМЕНЕ... ХОЋЕШ МЕНИ ДА ГА НАТОВАРИШ НА ВРАТ!
ЗА ИМЕ СВЕТА, ЏУЛИ, ПУСТИ МЕ! МОЈА КАЗНА ЈЕ ДАНАС ИСТЕКЛА!
НИТКОВЕ!
АЛИ... КОЛ'КО МИ СЕ ЧИНИ, БЕТМЕН ЈЕ У ПРАВУ!
МОЛИМ ТЕ!
ТО ТИ МИСЛИШ ЏУЛИ, АЛИ ЈА НЕ!
STATE
1270
ТРЕБА ГА ОДМАХ СРЕДИТИ, ДА ГА СЛУЧАЈНО НЕ БИ РАЗМЕНИО!
УХ! УХ! ТА ИЗДАЈИЦА! МОРАЋУ ДА ГА ОТКАЧИМ!
АЛИ, БЕТМЕНОВА АКЦИЈА УСЛЕДИЛА ЈЕ С НЕКОЛИКО СЕКУНДИ ЗАКАШЊЕЊА...
STATE
1270
9

БЕТМЕН ЈЕ ОД ИЗНЕНАДНИХ НАПАДА ЧАС БРАНИО СЕБЕ, ЧАС КВЕЈЛИЈА...
ЛИКВИДИРАЈТЕ ГА СМЕСТА!
НЕ СМЕМО ВЕРОВАТИ БЕЛЦИМА!
ГОМИЛА НАПАДАЧА ПОТИСНУЛА ЈЕ БЕТМЕНА КА ОГРАДИ... ОНДА ГА ЈЕ ОБУЗЕО НЕВИЂЕНИ БЕС И...
ЗАР ЈЕДАН ДА СРЕДИ ТОЛИКЕ?
УУХ!
URF!
ЈЕДАН! АЛ' ВРЕДИ К'О ЧИТАВ БАТАЉОН!
ПОПАДАЛИ СТЕ К'О СНОПЉЕ!
ВОЛЕО БИХ ДА СИ ГА ОСЕТИО НА СВОЈОЈ КОЖИ!
ДА НЕМАШ ТУ ГВОЖЂУРИЈУ У РУЦИ, БРАТЕ...

ВИДИШ, ЊУЛИ, ОТКАЧИЛИ СМО ГА! МОЖДА ЋЕМО САД И ТЕБЕ!
'АЈДЕ, ПРОШЕТАЈ МАЛО И ДА ТЕ ВИШЕ НЕ ВИДИМ!
ЕЈ, ПРЕДОМИСЛИО САМ СЕ!
?
ШТА МУ БИ НАЈЕДНОМ?
НИЈЕ ВАЖНО! СПАСАО МЕ ЈЕ, И ПОШТЕДЕО ТРУДА!
ПОМОЗИТЕ МИ! ПОЛОЖИТЕ ГА ТАМО!
'АЈДЕ, БРЖЕ!
ОН ЈЕ НАШ НАЈБОЉИ ТАЛАК! ЈАСНО?

ЗАРОБЉЕНИК БРОЈ ЈЕДАН! ОНИ ТАМО НЕЋЕ РИЗИКОВАТИ ДА ГА ИЗГУБЕ! ЈЕ Л' ТАКО, БЕТМЕНЕ?
НИШТА ТИ ТО НЕ ВРЕДИ, ЏУЛИ! НИ ПО КОЈУ ЦЕНУ НЕКУ ПОМОЋИ ВАШУ ПОБУНУ!
УРАДИЋЕШ СВЕ ШТО ХОЋУ! ЈА САМ ГАЗДА У ОВОМ ЗАТВОРСКОМ КРИЛУ! ЈА ДРЖИМ КОНЦЕ...
...А САД ЈЕДАН ПРЕДЛОГ... ТИЧЕ СЕ САМО ТЕБЕ И МЕНЕ, БЕТМЕНЕ!
?
ДОБИЋЕШ ТОГ КВЕЈЛИЈА АКО И ЈА С ТОБОМ ИЗИЂЕМ ОДАВДЕ!
ТАКО ЗНАЧИ! КАД ТРЕБА ДА БУДЕМО САВЕЗНИЦИ, НИЈЕ МУ ВАЖНО КОЈЕ САМ БОЈЕ!
А И ЈА НЕМАМ КАД ДА СЕ НЕЋКАМ! КВЕЈЛИ МИ ЈЕ САД НАЈВАЖНИЈИ!
СКЛОПИЛИ СМО ДОГОВОР, ЏУЛИ!
Г... ГДЕ САМ? Ш...ШТА?
ЧУЈТЕ МЕ! ИЗЛАЗИМ С БЕТМЕНОМ ДА БИ' ВОДИО ПРЕГОВОРЕ! ЖИВЕЛА НАША МОЋ!
МАЛО КАСНИЈЕ...
СВЕ ЈЕ У РЕДУ, КВЕЈЛИ! ЗА КОЈИ МИНУТ, БИЋЕШ НА СИГУРНОМ!
А И ЏУЛИ, СЕМ АКО НЕ...
МОЖЕШ БИТИ МИРАН, БЕТМЕНЕ, ДОК МОЈИ МОМЦИ НЕ ЗАТВОРЕ ВРАТА ЗА НАМА!
А ОНДА ЋЕ СЕ ДОГОДИТИ УПРАВО ОНО ШТО ЈА БУДЕМ ХТЕО!
12

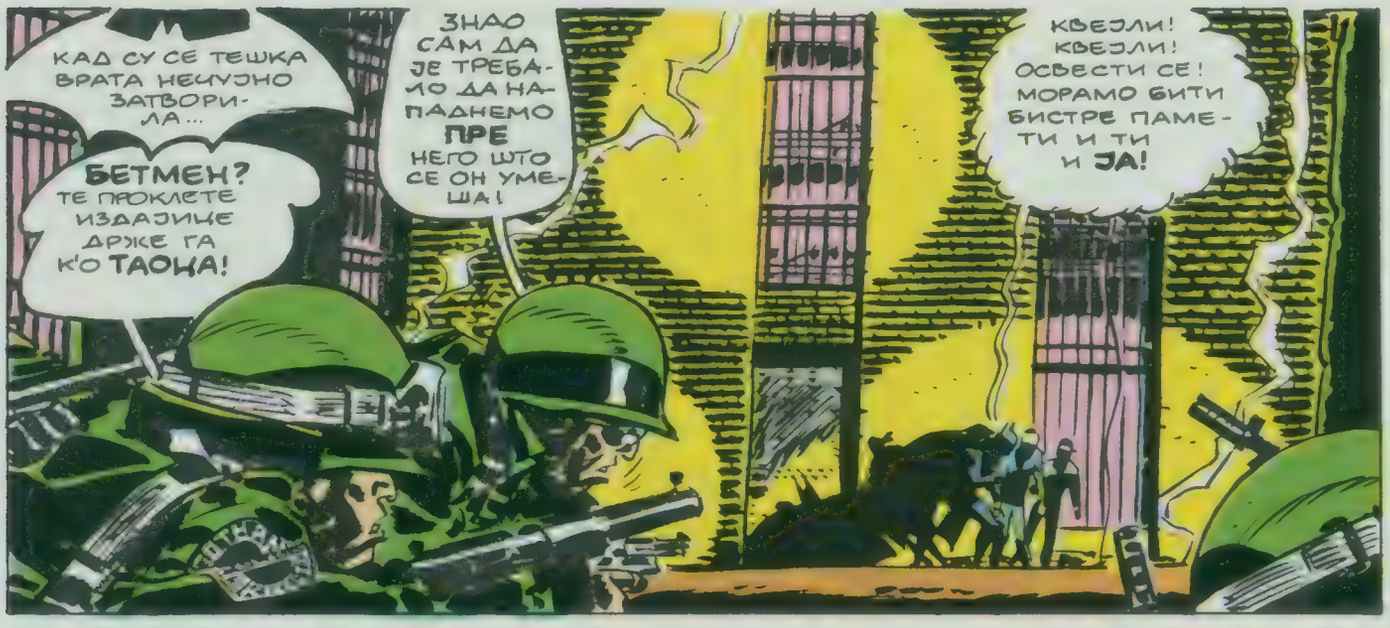
КАД СУ СЕ ТЕШКА ВРАТА НЕЧУЈНО ЗАТВОРИЛА...
БЕТМЕН? ТЕ ПРОКЛЕТЕ ИЗДАЈИЦЕ ДРЖЕ ГА К'О ТАОЦА!
ЗНАО САМ ДА ЈЕ ТРЕБАЛО ДА НАПАДНЕМО ПРЕ НЕГО ШТО СЕ ОН УМЕША!
КВЕЈЛИ! КВЕЈЛИ! ОСВЕСТИ СЕ! МОРАМО БИТИ БИСТРЕ ПАМЕТИ И ТИ И ЈА!

ШТА ЈЕ? ПАМЕТ? КАКВА ПАМЕТ? КО СИ ТИ?
ЗА ИМЕ СВЕТА! ПОТРЕС МОЗГА... ИЛ' НЕШТО ЈОШ ГОРЕ?
ШТА СЕ ДОГАЂА У ЊЕГОВОЈ ГЛАВИ? ИЗГУБИО ЈЕ ПАМЋЕЊЕ!

И ДОК ЈЕ БЕТМЕН С ГОРЧИНОМ ПОСМАТРАО ОНО ШТО ЈЕ СНАШЛО КВЕЈЛИЈА...
А САДА...
ПЕЊИ СЕ УЗ ОВАЈ КОНОПАЦ! РАСТАЈЕМО СЕ!
STATE

И НЕМОЈ ДА ТИ ПАДНЕ НЕКА БУДАЛАШТИНА НА ПАМЕТ!
ПОМИСЛИО СИ ДА САМ НАСЕО ТВОЈОЈ ДВОСТРУКОЈ ИГРИ? НЕ... ОДЛАЗИМО ТВОЈИМ ХЕЛИКОПТЕРОМ!
ДА, АЛ' С НАМА ЋЕ И КВЕЈЛИ! У ПРОТИВНОМ, МОЖЕШ ДА ПРИТИСНЕШ ОБАРАЧ!
13

ЈОШ ИЗИГРАВАШ ФИНОЋУ, ЈЕ ЛИ? ДОБРО, АЈДЕ НЕК' И ОН ПОЂЕ!
ЗНАО САМ ДА ЋЕМО СЕ СЛОЖИТИ!
СЛУШАЈ ПАЖЉИВО, КВЕЈЛИ! ДОБРО СЕ ВЕЖИ МОЈИМ КОНОПЦЕМ! КАД СЕ ПОПНЕМ...
... ПОВУЋИ ЋУ ТЕ ГОРЕ!
ШТА ЈЕ ОВО? ШТА СЕ ДОГАЂА? ГДЕ САМ?
СВИ СУ ПОМНО ПОСМАТРАЛИ ШТА СЕ ЗБИВА...
БЕТМЕН ЈЕ ИЗВЕО КВЕЈЛИЈА? ВОДИ ГА СА СОБОМ!
ЗАР НЕ МОЖЕМО НЕШТО ДА ПРЕДУЗМЕМО?
НИШТА, Г'ЂИЦЕ МЕНИНГ! САД СВЕ ЗАВИСИ ОД БЕТМЕНА И ЊУЛИЈЕВОГ ПРСТА НА ОБАРАЧУ!
ЧАК И ДА ЈЕ КВЕЈЛИ ПОРЕМЕЋЕНОГ УМА, НЕ МОГУ ГА ТЕК ТАКО ОСТАВИТИ!
СВЕ ДОК НЕ САЗНАМ КО СУ МУ НЕПРИЈАТЕЉИ И ДОК ОНИ НЕ ОТКРИЈУ ДА НИЈЕ У СТАЊУ ДА ПРОПЕВА...
КВЕЈЛИ ЋЕ БИТИ НА НИШАНУ!
АКО НИШТА ДРУГО, ОНДА ЗНАМ ДА ЊУЛИ ПИШТОЉ НИЈЕ ПОЗАЈМИО ДА ЛИКВИДИРА КАРЛТОНА КВЕЈЛИЈА!
КУДА ЋЕМО ЊУЛИ?
ПРАТИ ОНАЈ АУТОМОБИЛ ДОЛЕ! МЕНЕ ЈЕ ЧЕКАО!
ЗАТВОРЕНИК ЊУЛИ ДРЖИ БЕТМЕНА КАО ТАОЦА И БЕЖИ ЊЕГОВИМ БЕТ-КОПТЕРОМ!
14

КАД СУ СТИГЛИ ДО АУТО-ПУТА...
А САД СЕ СПУСТИ И ИЗБАЦИ МЕРДЕВИНЕ!
ЧИНИШ ВЕЛИКУ ГРЕШКУ, ЊУЛИ! АКО САД ПОБЕГНЕШ ИЗ ЗАТВОРА...
...ГУБИШ СВАКУ ШАНСУ ЗА ПРАВЕДНО СУЂЕЊЕ!
ТОМЕ СЕ НИКАД НИСАМ НАДАО! ЈА СЕ БАВИМ ПОЛИТИКОМ! СХВАТАШ!
ШТА КАЖЕШ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈУ СЕДАМ? ОНИ СУ ОСЛОБОЂЕНИ НА СУДУ!
ТО ПОДРАЗУМЕВА КРИВИЦУ!
ХА! ЛЕПА ЗАВРЗЛАМА И ЛАГАРИЈА КОЈУ СТЕ ВИ КОРУМПИРАНИ БЕЛЦИ СМИСЛИЛИ!
КОРУМПИРАНИ? Е, САД СИ ДОТАКАО БОЛНУ ТАЧКУ! АЛИ, ТУ САМО КВЕЈЛИ МОЖЕ ДА ПОМОГНЕ!
АКО СЕ ПОВРАТИ...
ЊУЛИ, ОСВЕСТИ СЕ! ИСКОРИСТИЛИ СУ ТЕ И ТО БАШ ОНИ КОЈИ ХОЋЕ ДА ЛИКВИДИРАЈУ КВЕЈЛИЈА!
НЕ МОГУ ТИ ДОЗВОЛИТИ ДА ПОБЕГНЕШ!
НЕМАШ ИЗБОРА...
КАД БУДЕМ У АУТОМОБИЛУ...
... С ТОБОМ ЈЕ ГОТОВО! ПУЦАЋУ У ЕЛИСУ БЕТ-КОПТЕРА!
И БУДИ СРЕЋАН ШТО СИ ТАКО ДОБРО ПРОШАО!
ДУГУЈЕМ ТИ ШТО СИ МЕ СПАСАО, БЕТМЕНЕ!
ОВО ЈЕ МОЈА ПРАВЕДНА ПРЕСУДА - ШАНСА ДА ПРЕЖИВИМ, БОРЕЋИ СЕ!
15

У ТРЕНУТКУ КАД ЈЕ ОДЈЕКНУО ПУЦАЊ, БЕТМЕН ЈЕ МУЊЕВИТО РЕАГОВАО И ДОГРАБИО КОМАНДНУ РУЧИЦУ...
ЈУЛИ НИСИ НИ СВЕСТАН...
...ДА УПРАВО САДА ЧИНИМ НЕШТО У ОБОСТРАНУ КОРИСТ!
ДАДАЊН..-
ЗАТВОР
МАЛО КАСНИЈЕ...
ЗАПАМТИ ОВО, ЈУЛИ, ПРАВДА ЈЕ ПОНЕКАД СЛЕПА!
И ЗАТО, УВЕК ЧИНИ ПО СВОМ И ЗА СВЕ!
КАСНИЈЕ, У ЗАТВОРСКОЈ БОЛНИЦИ, НАКОН УГУШЕНЕ ПОБУНЕ...
КАКО ЈЕ КВЕЈЛИ, ДОКТОРЕ?
ПОЛАКО ДОЛАЗИ СВЕСТИ... МРМЉА О НЕКИМ МИКРО-ФИЛМОВИМА САКРИВЕНИМ У НЕКОЈ КАСИ...
А У ЗОРУ СУ СЕВНУЛИ БЛИЦЕВИ... КАРЛТОН КВЕЈЛИ ОТКРИО ЈЕ СВЕ УЧЕСНИКЕ У ВЕЛИКОЈ КОРУПЦИЈИ...
ОВО НЕ ВАЉА, БЕТМЕНЕ! НИШТА НЕ ВАЉА!
ДА, КОМЕСАРЕ ГОРДОН! АЛИ САМО СТАЛНА БУДНОСТ И ХРАБРО СУОЧАВАЊЕ С ПРЕПРЕКАМА МОГУ САЧУВАТИ НАШ ГРАД!
КРАЈ
6

Воласу је пројурила кроз главу слика жене у црвеном. Благо! Одјурио је на рушевину. Тамо је сада зјапила свеже ископана рупа, на њеном дну видели су се остаци рђе са окова на сандуку, а јасни трагови у песку говорили су да је неко извлачио тежак терет. Волас је схватио да је благо, Кидово благо, све време било заиста ту, под његовим ногама. Ето, није умео да га нађе...

Месечина као путоказ

Читаоце сигурно занима и судбина огромног блага „Тужног гусара" Бартоломјуа Робертса. И та је прича као из авантуристичког романа! Када је Робертс убијен, његова посада је заробљена и сви су обешени сем извесног Кенедија. Откуда то? Е, Кенеди је знао тајну где се налази десетине хиљада златника и зато су му не само поштедели живот, него је и добио 15 одсто блага свог капетана, што је била замашна свота, а уз то је задржао и Робертсов дијамантски крст.

Кенеди је своје благо – закопао. Знао је место где га сигурно нико неће наћи, а налазило се на обали реке Кенебек у америчкој држави Мејн. Затим је на комаду коже, баш како су то чинили гусарски капетани, усекао изглед дотичног мес-

НАЈЛАКШИ ПЛЕН

● Негде крајем 17. века постојао је гусар по имену Џон Ејвери који је „радио" по Индијском океану. Осмехнула му се невероватна гусарска срећа, нешто што улази у легенду. Џон Ејвери набасао је на брод који је по силном богатству које је носио лично на пловећу Али Бабину пећину. Никакво чудо: била је то лађа Великог Могула, пребогатог и моћног владара са југа Индије.

Шта се све није налазило на том краљевском броду. Поред 200 хиљада златника, било је ту сребрног посуђа, накита, драгуља, свиле и кадифе. И све је то пало у шаке Џона Ејворија, као што у Земљи Дембелији печене шеве упадају у уста.

Како се гусар снашао са толиким благом? Неки мисле, мада никада није пронађен доказ, да је део негде закопан. Али, драгуље и све највредније глупи гусар донео је у Лондон да сам уновчи и потроши, а ту су га дочекали слаткоречиви и спретни трговци. Миц по миц, благо је прешло у њихове руке, а Џон је скончао у беди у неком прихватилишту за сиротињу.

та са неопходним упутствима, па отпловио у своју родну Енглеску.

У домовини је Кенеди купио таверну која је убрзо постала стециште пробисвета и уточиште за лопове. Ваљда се и сам бивши гусар одао и на копну једином „занату" који је знао да ради, па је ускоро пао у шаке полицији и „омастио конопац".

Много година доцније, 1878. Кенедијев унук или чак чукун-унук прешао је Океан са оним комадом коже у џепу. Али, тог Кенедија у Америци је прогутао мрак, а гусарева мапа променила је ко зна колико руку док се није обрела код неког Џорџа Бенера.

Бенер је схватио полуписмено упутство и убрзо се нашао близу ушћа Кенебека заједно са једним другаром. Данима и ноћима претраживали су обале реке покушавајући да пронађу горостасну тополу и испод ње кварцну стену, али све је било узалуд. Бенер је грозничаво размишљао: пејзаж се и те како променио од Кенедијевог времена, можда тог дрвета више нема? Једне ноћи привукла га је нека јака светлост и пошао је у том правцу. Месечева светлост обасјавала је бели камен који је просто бљештао. Ту смо! – помислио је Бенер и није се преварио. Стену су целу ноћ и следећи дан покушавали да помере док најзад нису успели! Али, испод ње је опет био неки камен.

Тај камен подигли су зачуђујуће лако и угледали... црвоточан поклопац. Брже-боље су га откопали, извукли, отворили и – умало пали у несвест. Био је до врха напуњен златницима. Уронили су руке унутра и напипали у средини блага нешто увијено у грубо, увоштено платно. Извукли, размотали. Брилијантски крст! Било је то заиста благо гусара Робертса.

Бенер је свој новац уложио у послове и постао кустос Поморског музеја у Бостону, док је његов пријатељ свој део искористио да довшри студије. Међутим, преостлаи део новца уложио је у несигурне послове и све изгубио!

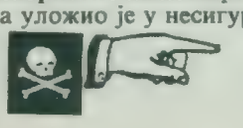

ГУСАРИ И ЊИМА СЛИЧНИ

ЗАТОЧЕНИ

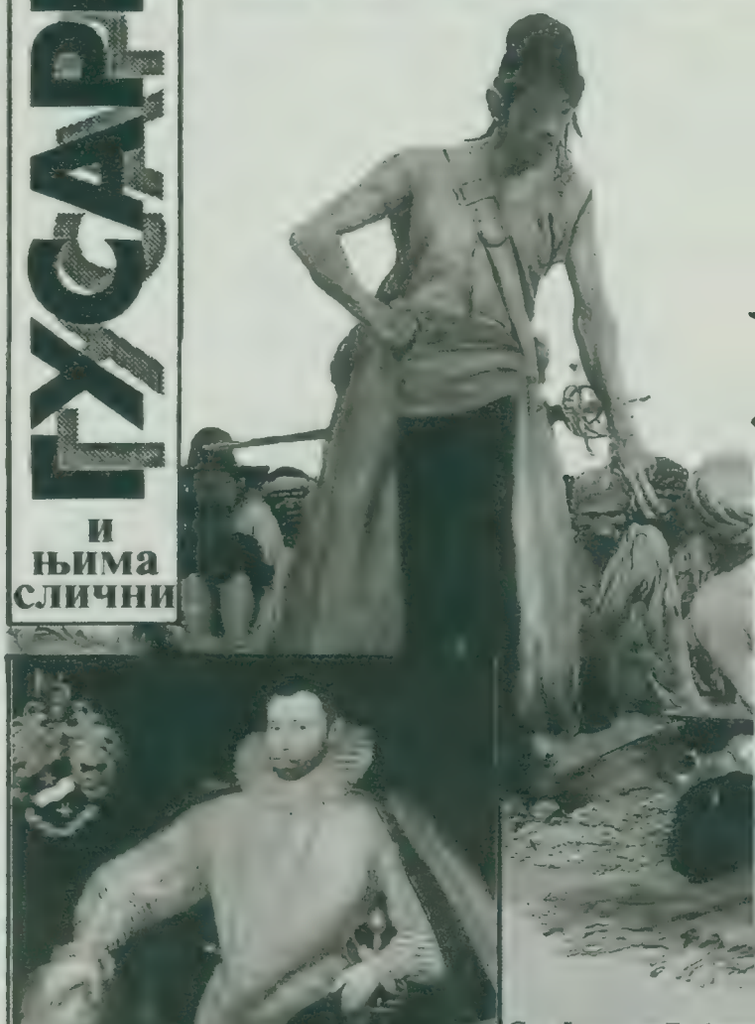

Сер Френсис Дрејк (1540 – 1596) био је чиљеник енглеске краљице Елизабете Прве, чувени поморац и љути непријатељ Шпанаца који је много допринео поразу „непобедиве армаде". Неки га сврставају у пирате. Заслуга сер Френсиса Дрејка је и што је донео дуван у Европу

ГУСАРИ ЗЛИКОВЦИ И НА КОПНУ

У БО

ИЦИ КОРЊАЧИНОГ ОСТРВА

Било је то најчувеније место међу онима на којима је владао закон безакоња! Ипак, знао се ред и ко је ко...

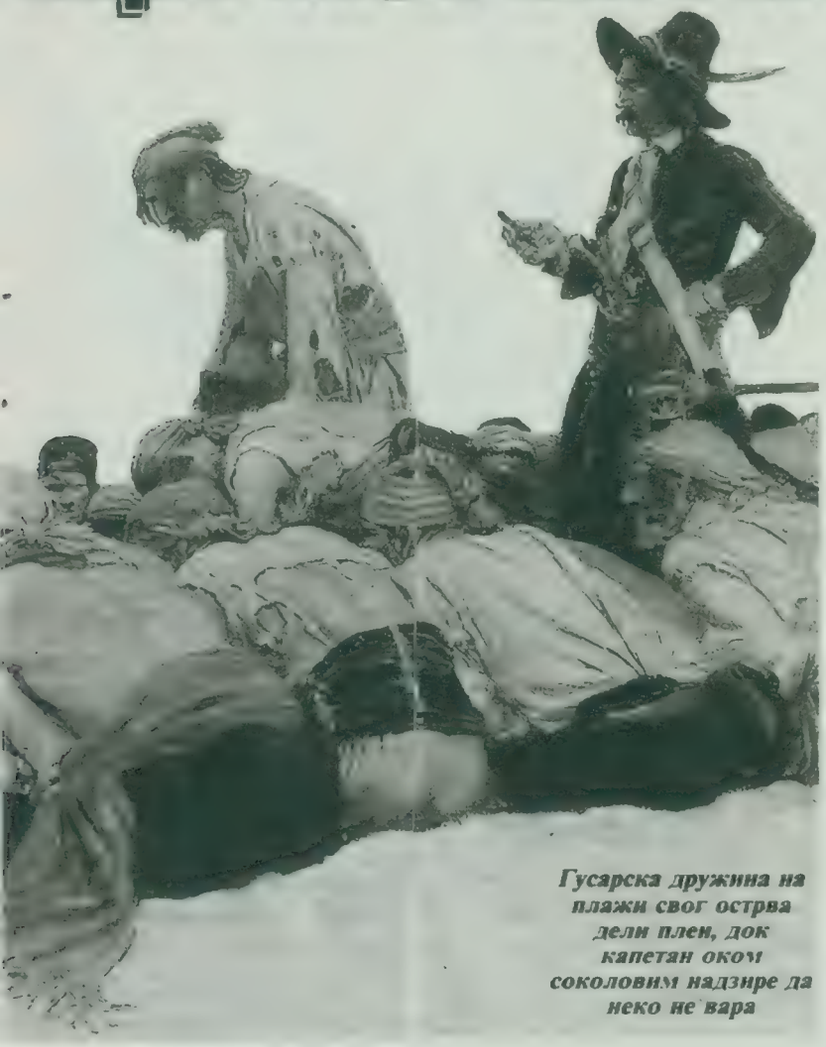

Гусарска дружина на плажи свог острва дели плен, док капетан оком соколовим надзире да неко не вара

Није чудо што су баш Антили привлачили највише гусара или, како се све нису називали морски разбојници: пирата, корсара, флибустера, буканира. Међу њима је, додуше, било разлика, али не баш великих! Рецимо, флибустери су пореклом Холанђани, а и реч је њихова. Она је у прво време означавала морнара који „слободно зарађује" и који је у служби неког принца, углавном холандског. Испало је да су током 17. века многи флибустери сасвим слободно разумели реч „слободно" и, просто речено, чинили оно што и остали пирати, па је тако и реч постала само синоним.

И наша реч „гусар" има занимљиво порекло. Вуче корен, како изгледа, од речи „гуса" или „хуса" која је у 18. веку означавала одвратног напасника – црва који гризе винову лозу! Отуда је иста реч почела да се користи и за „грабеж", а настао је и глагол „хусати": „тражити не би ли се могло што украсти". Дакле, лопужа, лупеж, ето шта је гусар. Пират је много старија, грчка реч којом се означавао онај „ко окуша срећу на мору". Зна се какву.

У гусарску породицу спадају и корсари који су слично флибустерима били морнари у служби неке државе и имали званично одобрење – да нападају и плене непријатељске бродове. Па су се претворили у, шта би друго, праве пирате.

И најзад, буканири. Е, они су нешто мало другачији лупежи! Они су на копну ловили вепрове и биволе, па продавали њихово месо пиратима – за златнике, наравно! Месо су димили у индијским сушарама које су се звале „букани". Буканира је било само на пиратским острвима, па су поред свог „редовног" посла понекад знали и да опељеше брод који би се насукао на њихове обале.

А најчувеније гусарско скровиште било је Корњачино острво смештено северно од Санто Доминга, у Антилима. Оно је имало изванредну природну луку наспрам Бахама, баш на пловном путу свих бродова, оних што су довлачили злато из Америке, као и других који су из Индије и са Мадагаскара довозили зачине, свилу и остале источњачке драгоцености.

Гусарска дружина организовала је живот на Корњачином острву по сопственој мери. Ту су били сви једнаки, ма одакле дошли, само да су – гусари. Капетане су бирали међу најбољима и најнеустрашивијима, а онда се без поговора слушали. Благо су делили на равне части, само је капетан добијао за половину више. Гусарске дружине живеле су по сеоцима, а ту, на Корњачином острву били су и њихови затвори за таоце или отете особе за које су могли да добију добру откупнину.

Имали су они своје неписане законе и за издајнике у сопственим редовима. Ако би неки гусар издао дружину, чекала га је казна: одвожење на сасвим пусто острво где би био искрцан само са пушком, фишеком барута и боцом воде. Шта мислисте, да ли је неко успео да се избави из таквог положаја?

Само уз помоћ добро обавештених достављача морски лупежи могли су знати на који град и у које време да насрну

УЖАС КИ КОТОРСКОЈ

У топлој, летњој ноћи 21. јуна 1624, био је петак, уснулом Перасту нечујно су се приближавале многе галије. Стражар у Луштици, најистуренијој тачки бокељског залива, опазио је у предвечерје њихове обрисе на пучини и то је одмах јављено млетачком ректору града Котора који је у то време, као и Пераст, био у власти Венеције.

Ректор Микели помислио је да те галије припадају шпанској флоти Санта Кроче, адмирала Пиментелија, која је тих дана испловила из Напуља.

Кобна подударност

Ректор је одмах послао гласника да упозори Пераштане на могућу опасност, јер није се могло унапред знати да ли су Шпанци расположени пријатељски или непријатељски. Наредио је да се ово испита тако што ће страже испаљивањем хитаца установити шта Шпанци смерају.

Испоставило се да је ректор добро мислио: биле су то шпанске галије, додуше само на проласку. Укупно њих седамнаест. Дакле, Пераштани су могли мирно да утону у сан.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
6. 9. 1991.

Каква се само кобна подударност десила те ноћи! Перасту се, у ствари, истовремено са шпанском примицала још једна флота, а да једна за другу нису знале. Када су се страже увериле да Шпанци не намеравају ништа лоше, ону другу групу галија нико није ни приметио.

Та друга флота била је – пиратска. Укупно тринаест галија са по двадесет пет или двадесет шест редова клупа, на свакој клупи по четири веслача, нечујно су тешким веслима секли мирно, црно море. Готово и нису реметили ноћни мук... Можда је ту и тамо засветлуцало на месечини понеко од бројних сечива јатагана на тим галијама које су тихо и неумитно доносиле смрт. Долазиле су са северноафричких обала, из Туниса и Алжира – у то време правих пиратских лука!

И Тунис и Алжир били су под сувереном влашћу Порте. Међутим, у жељи да још више ојача власт у северној Африци, Турска, велика сила тадашњег света, поставила је тамо посебну управу са вицекраљевима на челу, а баш то је допринело да се ове државе прилично осамостале. И, оне су постале права пиратска средишта, а њихове галије страх и трепет целог Средоземља.

Са бакљама и јатаганима

Негде пред зору пиратске галије пристале су у Пераст. Из њих су почели да искачу левенати, бирани северноафрички јаничари, сваки наоружан аркебузом, јатаганом и луком са стрелама. Стигло их је укупно три хиљаде – да оробе градић који је тада имао можда шесто становника, од којих је бар трећина одраслих мушкараца била на пловидби!

Левенати су одмах навалили на цркву и приватне куће. Наједном се ноћна тишина претворила у страшан метеж испуњен пуцњавом, повицима дошљака и крицима изненађених у сну. Турци су у буљуцима упадали у куће са упаљеним бакљама у рукама и исуканим јатаганима који су сабласно светлуцали. Купили су све на шта би наишли, а људе – углавном старце, жене и децу – хватали и одвлачили према луци.

Неки су покушали да се спасу бежећи на брдо Свети Јурај које се уздиже одмах изнад Пераста. Тумарајући у мраку, босих ногу преко камења, шибља и борових иглица, спотичући се, падајући и опет се придижући у паничном бегу пред страхотом, мали део Пераштана успео је да се спасе. Одозго су гледали како се њихов, до тада леп и богат капетански Пераст у свитање дими од запаљених кућа и како се галије, крцате пленом и људима брзо удаљавају према пучини.

Отегао се јаук из малобројних грла. Тек је било јутро, а несрећа је већ изменила лик најбогатије бокељске луке... Пирати су одвели готово 450 Пераштана, од којих осамдесет пет дечака. Они ће, ако откуп у сувом злату брзо не стигне, знало се, постати јаничари. Девојке ће у хареме, као и младе жене, а мушкарци на галије, као робови.

Дипломату на ломачу!

Ово што се догодило са Перастом било је, нема сумње, добро испланирано: препад је изведен у доба године када се већина мушкараца налазила на бродовима, јер Пераштани су били познати морепловци. А затим, што је још упадљивије, пирати су очигледно били добро обавештени да је ово богат град, са капетанским кућама и неколико богатих цркава, међу којима је била и задужбина поморaца Госпа од Шкрпјела. Само из ње изнели су педесет златних прстенова, неколико златних колајни и ниски бисера и друге небројене драгоцености... Како су то могли знати?

Пераштани ниједног тренутка нису посумњали да су за њихову несрећу криви Турци из Херцег Новог, као и они из Улциња, познатог пиратског упоришта. Само уз помоћ добро обавештених достављача морски лупежи могли су знати на који град и у које време да насрну.

Поморци који су се вратили, па затекли празне и разваљене домове, а породице заробљене и одведене далеко, пали су у најдубљи очај. Тако је капетан Иван Цвјетковић остао без брата и сестре, мајке, жене и двоје деце, а брод, једино што је још имао, продао је за само две хиљаде дуката. Та сума није била довољна ни за половину откупа који су тражили пирати за његову породицу.

А пераштански посланик у Венецији Трипо Мазуровић тешком муком је успео да сакупи три хиљаде дуката и откупи деведесетшестогодишњег оца, чувеног капетана Ива Мазуровића, жену Анђелку и сина Луку...

Венецијански сенат помогао је Пераштане што у новцу за откуп њихових најмилијих, што у слању преговарача у северну Африку. Међутим, са пиратима није било могуће склопити било какав договор. Салваго, дуждев изасланик у Тунису и Алжиру, доцније је написао како су му Турци припретили да ће га живог испећи буде ли настојао да смањи цену за робље из Пераста. Салвагова храброст достојна је дивљења: остао је међу пиратима пуних годину дана. Ипак, није много постигао. Турци су враћали робље само за суво злато. Тако су неки Пераштани морали да проведу у тешком робовању и неколико година.

Многи се никада и нису вратили у Боку.

Истини за вољу треба рећи и то да се Пераст, ипак, брзо поново подигао, пре свега захваљујући својим добрим трговинским везама и својим поморцима.

Али, то је већ друга прича...

ГУСАРИ

шта је било после?

ЉУДИ ИЗ ЧАМЦА МЕТА СУРОВИХ

Да ли је заувек прошло време гусара? И јесте и није, али више ни они нису што су некад били...

Једнога дана 1725. године, у једној француској луци, народ се слегао да посматра несвакидашњи, а језив догађај. То је Морнарица Луја Петнаестог привела гусарску посаду на вешала. Један од разбојника, крочивши на постоље смрти и пре него што се омча затегла, стигао је да каже:

– Ви, капетани и трговци! Вашом суровошћу и бруталном строгоћом терате морнаре да дезертирају и постану одметници! Поступате с људима као с робљем! А храните их и горе!

Неколико часака доцније и овај пират је издахнуо. Спадао је можда у последње, пошто су у 18. веку снажне морнарице – понајвише британска и француска – искоренile зло са океана. У 18. веку више ниједна тачка на кугли земаљској није била сигурно скровиште за пирате.

Када је прошло време великих једрењака, прохујало је и златно доба пирата. Ипак, постоје они и дан-данас, пре свега у оним морима где копнене власти немају довољно снаге да се са њима обрачунавају. Тако у државама које леже на многим острвима, као што су Филипини или Индонезија, пирати нападају трговачке бродиће који плове од острва до острва. А најлакши плен су вијетнамске избеглице, такозвани „људи из чамца". Ти несрећници, који се упуштају преко мора накрцани у крхке баркице заједно са оним што могу да понесу и свим драгоценостима које поседују, мета су безобзирних морских лупежа.

Има и данас случајева да пирати ускоче у велике бродове, док у лукама чекају на утовар или истовар. Тада они нападају капетанове просторије где се налази сеф. Данас је, ипак, гусарење много ређе, пре свега зато што су бродови модерни и брзи, снабдевени свим уређајима – од радија до радара. А мора и океане надзиру авиони, па то знатно доприноси безбедности пловидбе.

Додатак припремила: Мирјана Крстуловић

ARAGONÉS БАЗ и БЕЛ

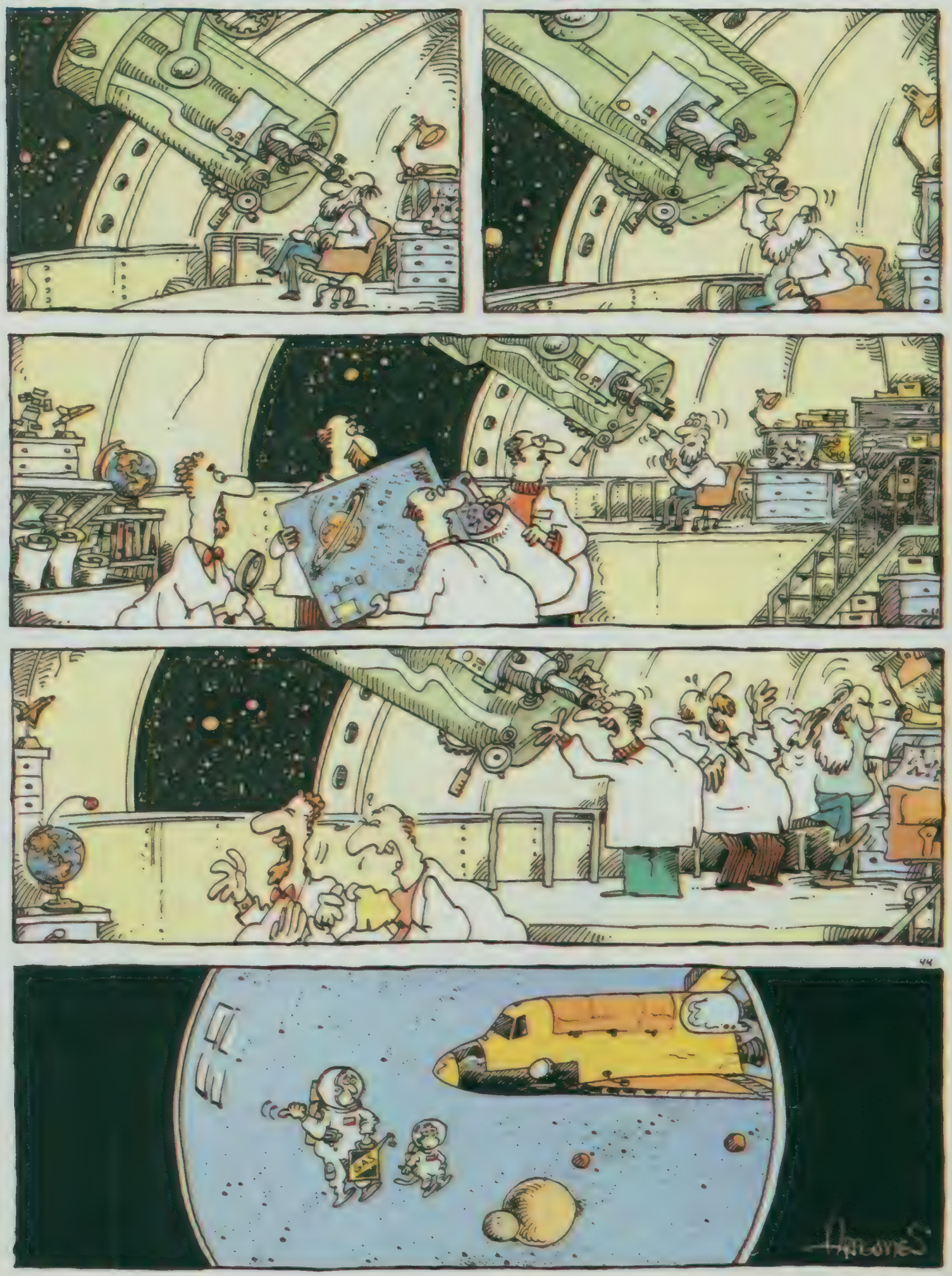

ФАНТАСТИКА

НЕ ИЗЛЕЧИВА

Хенри Слесар

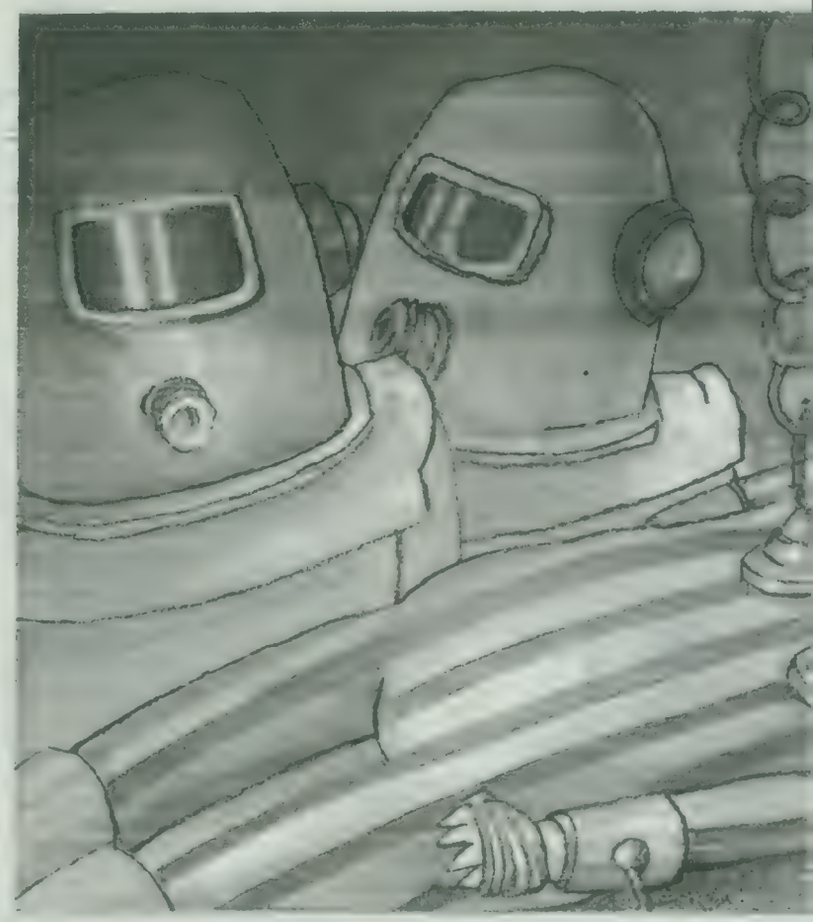

Уредјује
др Зоран Живковић

Лем се више није налазио у институту за замрзавање. Пробудио се у необичној, бездимензионалној просторији чији су зидови изгледали као да су начињени од пра́менова светлости. Било је хладније него што је желео и тело му је дрхтало на ваздушастој, пенастој подлози.

– Овде је хладно – обратио се ћелавом мушкарцу.

– Температура је тачно онаква каква треба да буде и не мења се – узврати човек. – Навићи ћете се... Да ли се ви зовете Џемс Перси Лем?

– Тако је. А ви сте лекар?

– Не. Бар не онакав како га ви замишљате. Човек се осмехну. – Уверићете се да у тридесетом столећу лекарски позив више не постоји у онаквом облику какав ви познајете. Имамо одељење за хитне случајеве и превентивне јединице. Из ваше пријаве за замрзавање види се да вам је потребан патолог.

– Дакле, познато вам је. Можете ли да ми помогнете? Јесте ли пронашли лек? – рече узрујано Лем, облизнувши усне.

– Будите мирни, пријатељу. Ваша болест је ствар прошлости. Још пре много генерација потпуно

ОТКРИЋЕ

ФРЕДРИК БРАУН

Једно од највећих изгубљених открића двадесетог века било је откриће бесмртности, које је 1978. године открио један хемичар по имену Иван Иванович Сметановски. Разлог што Сметановски није оставио никакве забелешке о томе како му је пошло за руком да начини откриће и зашто је био убеђен да ће оно деловати без обзира на то што га није испробао, састојао се напросто у томе што је био насмрт престрављен из два разлога.

Сметановски се плашио да то своје откриће поклони човечанству. Знао је да би у случају да га испоручи својој влади тајна пре или касније продрла кроз гвоздену завесу и изазвала хаос. Његова земља је, додуше, била способна да овлада сваком ситуацијом, али у варварским земљама, у којима није владао такав ред, дошло би до експлозије становништва, што би неизбежно довело до напада на просвећене државе. Исто тако, плашио се да лично употреби тајну бесмртности, јер није био уверен да жели да постане бесмртан. Да ли је уопште вредело вечно живети, чак и у његовој земљи, а да и не говоримо о приликама које су владале изван његових граница?

Одлучио је да своје откриће не повери никоме и да га, бар привремено, ни сам не искористи.

Сметановски је читаво време имао код себе само једну дозу припремљеног напитка. Била је то незнатна количина коју је насуо у једну мајушну нерастопљиву капсулу и ставио себи у уста. Причврстио је капсулу уз зубну протезу, тако да је безбедно лежала између протезе и лица и није постојала никаква опасност да је у тренутку непажње прогута.

Ипак, уколико би се одлучио, могао је сваког тренутка да тутне палац у уста, смрви ноктом капсулу и постане бесмртан.

Једног дана, када се гадно разболео од упале плућа и у болници случајно чуо лекара и болничарку како, мислећи да он спава, разговарају о томе да је његова смрт само питање неколико часова, Сметановски је истог тренутка донео одлуку.

Испоставило се да је страх од смрти био јачи од страха од бесмртности, па ма како ова изгледала. Зато је одмах, чим су лекар и болничарка напустили собу, сломио капсулу и прогутао садржину.

БОЛЕСТ

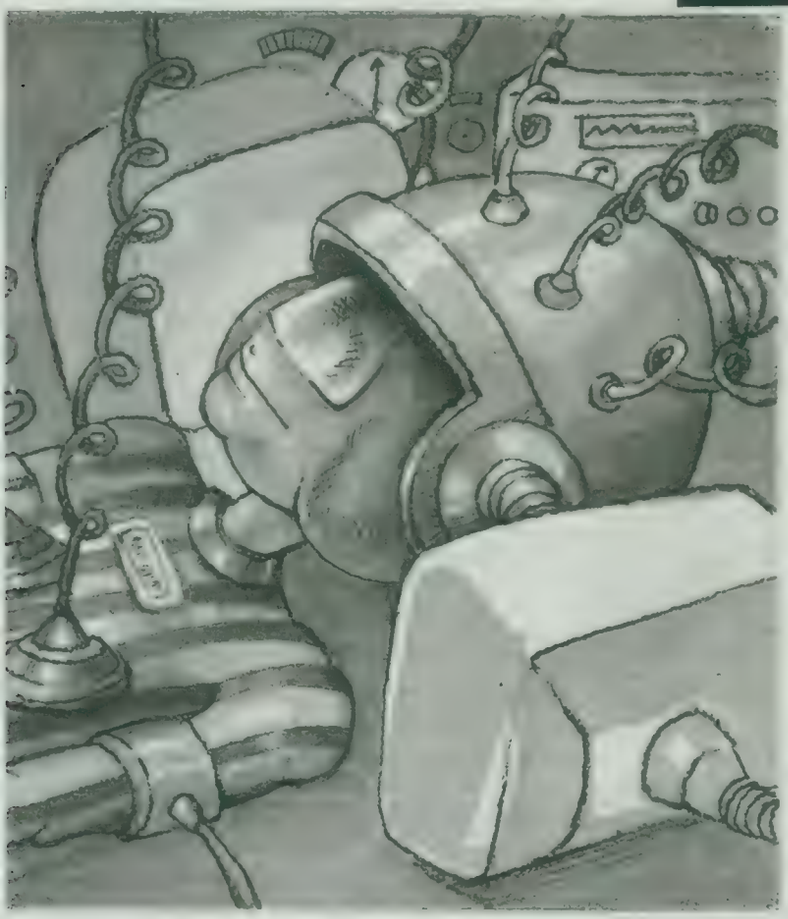

смо искоренили све болести.

– Значи, био сам у праву – прошапта Лем. – Знао сам да поступам исправно. Тада бих од тога умро...

– Сада ће све бити у реду. Тренутно припремамо противотров за вашу болест. Будући да нам већ много година није био потребан, потрајаће неколико часова док га направимо. Само се удобно наместите и чекајте.

Остао је сам. Дрхтао је.

Најзад су кроз светлосна врата ушла још два ћелава мушкарца. Један од њих је носио округласту инјекцију.

– Ето – рекао је весело. – Ова инјекција ће вам за свега пет секунди убризгати противотров у крв. Очекујемо да ће се противтела створити током наредних осам часова.

Главу инјекције су прислонили уз његову голу, најежену руку. Ништа није осетио. Заспао је и пре него што су отишли.

Мора да је било јутро кад се поново пробудио. Видео је да му тело прегледају са некаквим светлећим ваљком који је на изглед урањао у месо.

– Шта је то? – упитао је.

– Дијагноза – одговорио је ћелави мушкарац. – Веома смо задовољни, господине Лем. Потпуно смо победили болест у вашем телу. Затим је искључио светлосни ваљак.

Лем заплака од радости.

– Хвала богу – рекао је и, лијући сузе, шмркнуо. Онда је кинуо.

– Хеј, шта се то десило? – упита ћелавко и одскочи уназад.

– Ништа, само сам кинуо. Ноћас сам мало озебао и изгледа да сам се прехладио.

– Прехлада? Прехлада? – с језом у гласу понови ћелави човек.

Истрчао је из собе и вратио се са још двојицом других. На њиховим глатким образима било је могуће разабрати узбуђење.

– Шта то није у реду? – упита Лем и поново кину – Па, рекао сам вам да је то само прехлада.

– Најбоље ће бити да позовемо превентивне јединице – промрмља један од њих.

Пола сата касније у просторију су ступили униформисани официри. Преко главе су имали капуљаче са визирима и опрезно су се приближавали Лему. Зграбили су га за руке и нагло му дали безболну инјекцију која је кроз пет секунди окончала његов живот и могућност заразе човечанства.

БЕСМРТНОСТИ

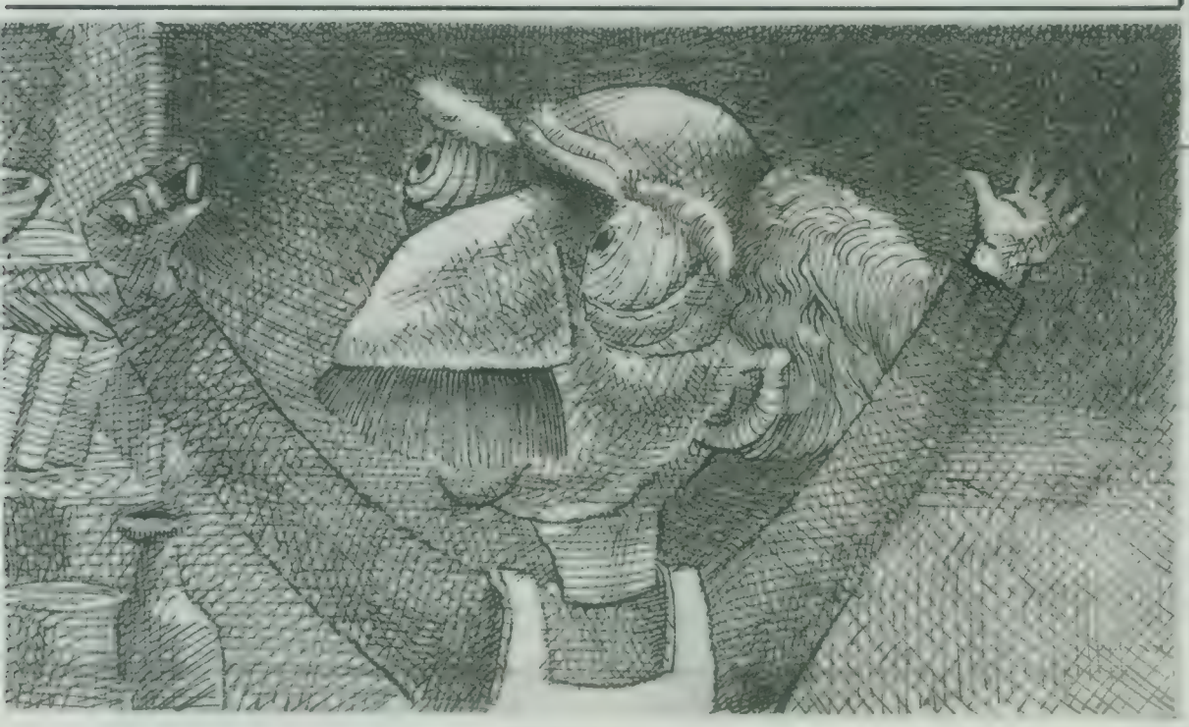

Надао се да ће напитак деловати благовремено и спасти му живот пред неизлечивом смрћу. Тако се и десило, мада је Сметановски до тренутка када је напитак почео да дејствује делимично већ запао у кому.

Три године касније, када је још био у делимичној коми, лекари су најзад разрешили случај који их је тако дуго бринуо.

Било је очигледно да је Сметановски узео некакав серум бесмртности који нису могли изоловати и испитати. Серум га је одржао у животу и није постојала никаква сумња да би то могло потрајати можда читаву вечност.

Несрећа је била у томе што су бесмртне постале и пнеумококе које су проузроковале упалу плућа.

Лекари су били реалисти и зато су пацијента, не видећи никаквог смисла у томе да га и даље негују, напросто сахранили.

ХИТ

БИЛДЕРСКИ РОК

„Guns N'Roses" објавили су сингл на коме је песма „You Could Be Mine" иначе тема из филма „Терминатор 2". У исто време видео магазин „Hard N'Heavy" у продавнице је послао видео траку на којој је снимљен део њиховог концерта прошлог јануара на Rock in Rio фестивалу. Видео покрива концертне верзије песама „Pretty Tied Up" и „Double Talking Jive" које ће у студијској варијанти бити и на дуго очекиваним албумима – близанцима „Use Your Illusion I & II". Иначе, на видео споту за песму „You Could Be Mine" појављује се и Арнолд Шварценегер, главни глумац у другом делу Терминатора

СКУПОЦЕНА МУЗИКА

Пре четири године **Принц** је подигао велику прашину у медијима када је, одмах по објављивању, напрасно одлучио да повуче из продаје свој „Black Album". Плоча се више нигде није могла набавити а направљена је у занемарљивом тиражу од 26 примерака. Управо због такве ексклузивности један од тих примерака, и то компакт диск, на недавној аукцији у Аризони продат је за 13.500 долара. Име новог власника плоче није објављено.

ХИТ

ХИТ

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

GIVE PEACE A CHANCE

ХИТ

ХИТ

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ХИТ

ХИТ

ХИТ

Кажу да смо маниjаци
да смо багра и лудаци
кажу да смо сила мрака
проклета ми била свака

Кажу да смо хулигани
заведени наркомани
али сила пркос слути
пендреци су зли адути

Доле наши мучитељи
јер ми нисмо рушитељи
баци пушку друже плави
и у ревер цвеће стави

And all we are saying is give peace a chance

Музика: Ленон и Макартни
Текст: Никола Чутурило
Изводе: Чутура и „Облаци"

● Мадонин филм **„Truth or Dare"** (код нас преведен „Са Мадоном у кревету") по оствареној заради постаће финансијски најуспешнији документарни филм икада направљен.

● На енглеском и немачком тржишту илегално су се појавили демо снимци и тонски материјал с проба састава „U2" настали током припрема за њихов нови албум. Дискографска кућа је покренула судски поступак против крадљиваца.

● Легендарни амерички састав „Lynyrd Skynyrd" овог лета, после 14 година паузе, објавио је нову плочу „Lynyrd Skynyrd 1991". Поводом тога окупили су се и кренули на турнеју у саставу: гитаристи Гери Росингтон, Рандал Хол и Ед Кинг, басиста Леон Вилкесон, клавијатуриста Били Пауел, бубњари Артимус Пајл и Курс Кастер и певач Џони ван Зант (брат нешто позантијег Рони ван Занта).

МУЗИЧКА ПОШТА

ХИТ

Драги мој Забавниче,
Обожавам acid rock и све што је у вези са хипи покретом, а у једном вашем броју прочитала сам да је „Panpublic" објавио књигу „Хипици". Помозите ми да дођем до ње.

Милица из Сарајева

Најбоље је да се обратиш издавачу „Art press", на адресу Тадеуша Кошћушка 63, поштански фах 268, Београд. Књига кошта 150 динара.

Забавниче, помози ми. Нигде не могу да нађем плоче група „Clash" и „KLF". Где да их купим и да ли у Београду постоји берза плоча?

Лора из Београда

Берза плоча је сваке недеље пре подне у Студентском културном центру и тамо ћеш наћи албуме групе „Clash". Плочу групе „KLF" у Југославији објавила је млада београдска дискографска кућа „ETT records" и то као албум и као компакт диск. Можеш је наћи у приватним продавницама плоча или је директно наручити од издавача на телефон 011/451-084.

Здраво Забавниче,
Где могу да набавим албуме певачице Šade, која јој је дискографија и ако можеш напиши њену кратку биографију?

Александара из Панчева

Шаде је објавила три албума „Diamond Life" (1984), „Promise" (1985), „Stronger Than Pride" (1988). Све три плоче објављене су код нас, али их одавно више нема у продаји. Шаде је рођена пре 30 година у Нигерији у мешовитом браку Енглескиње, медицинске сестре, и Нигеријца, наставника економије. У четвртој години преселила се у Енглеску и врло рано је открила старе мајчине плоче које су јој помогле да изгради укус. Јануара 1983. први пут је запевала у јавности и одмах је покупила похвале. Почела је сама да компонује, запоставила је претходни позив фото-модела и студије модног дизајна и придружила се фанки групи „Приде" која је касније постала језгро њеног пратећег састава. Први албум јој је донео огромну популарност, проглашена је за женског извођача 1984. године, а албум је доспео у сам врх годишње топ листе. Следеће две плоче донеле су јој благи пад и у популарности и у квалитету, а последњих година нема много информација о њеном раду.

ХИТ

ХИТ

ХИТ

ХИТ

ХИТ

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Без обзира да ли имаш фризуру као Мохиканац, коњски реп или дугу косу као ми, у суштини представљаш омладинску културу. И није много важно да ли се свира тежа или лакша музика, то је само начин да изразиш себе када си млад."

Тоби ("Little Angels")

ХИТ

НЕВЕРОВАТНО АЛИ ИСТИНИТО

ОПАСНА ПОСТЕЉА

Факири тајанственог Истока тврде да су у стању да изведу фантастичне подвиге издржљивости. Многи факири, међутим, најобичније су варалице: кад се обави детаљнија истрага, испада да су њихови подвизи извршени под веома сумњивим околностима.

У Сиднеју, Аустралија, један факир доказао је да има покриће за своје тврдње – своју „тачку" извео је пред новинарима и многобројним другим посматрачима.

У преподневним часовима 20. новембра 1969. Зјане Азар, одевен само у прегачу и са турбаном на глави, пажљиво се опружио полеђушке по оштрим екserима дугим петнаест центиметара, са размаком између екsера од пет центиметара. Читавог тог дана, наредне ноћи, па све до следећег јутра Азар је остао на своме кревету од екsера, освежавајући се повремено понеком цигаретом, хамбургером и сладоледом. Било је очигледно да је током највећег дела тог периода трпео велике болове. У једном тренутку био је толико исцрпљен да је болничарка која се старала о њему морала да употреби хладне и вреле облоге да би га одржала при свести. Чак му је саветовала и да дигне руке од свега.

Азар је одбио тај предлог. Остао је опружен на свом бодљикавом кревету пуних двадесет и пет часова, надмашивши тако све раније сличне подвиге. Кад је на крају свог мучења покушао да се усправи, Азар је рекао: „Моје тело било је мртво четрнаест часова" – а затим се онесвестио. Касније га је прегледао лекар и утврдио да је чудесни факир – упркос дубоким удубљењима на својим леђима – био незнатно озлеђен.

НАЈВЕЋИ КИПОВИ НА СВЕТУ

Највећи кипови на свету су четири бисте америчких председника уклесане у литицу планине Рашмор у јужној Дакоти. Исечене из гранитне стене, бисте представљају Џорџа Вашингтона, Абрахама Линколна, Томаса Џеферсона и Теодора Рузвелта. Лица су дуга, у просеку, 20 метара мерено од врха главе до браде – што би, пропорционално, одговарало људима високим 142 метра!

Највећи део посла на изради тих фигура обавио је Гатзон Борглам, који је морао експлозивом да разнесе готово милион тона гранита и да длетом исклеше деликатне црте лица, како би ова што више наличила оригиналима. На томе је радио од 1927. до своје смрти 1941. године, али није имао срећу и да их види потпуно завршене. Његов син Линколн Борглам завршио је споменике убрзо после његове смрти.

Данас кипови сачињавају Национални меморијал планине Рашмор и познати су под називом Светилиште демократије. Те огромне фигуре могу да се виде са раздаљине од 95 километара!

ОСВОЈИЛА ЧЕТИРИ ЗЛАТНЕ ОЛИМПИЈСКЕ МЕДАЉЕ

Када је Фани Бланкерс-Кон пришла стартној линији на стадиону Вембли у Лондону током олимпијских игара 1948. године, малом броју гледалаца на трибинама било је познато да је та привлачна плавуша домаћица и мајка двоје мале деце. После пуцња из стартеровог пиштоља, витка Холанђанка мушевито је избила на чело групе и ту остала све код није стигла до врпце – победила је у трци на 100 метара резултатом 11,9 секунди.

Затим је госпођа Бланкерс-Кон освојила прво место и у трци на 200 метара, са резулататом 24,4 секунде.

У трци на 80 метара с препонама поставила је нови олимпијски рекорд: 11,2 секунде.

У трци штафета 4×100 метара Фани је значајно допринела освајању првог места. Тако се холандска домаћица окитила са четири златне медаље током једне седмице такмичења – што је исто био својеврстан олимпијски рекорд.

Ипак, треба рећи још нешто: олимпијска правила, на несрећу, забрањивала су холандској плавуши да учествује у више од три индивидуалне дисциплине. У време

ЛЕТЕЋЕ РИБЕ

У океанима широм света има најмање шездесет пет врста „летећих риба" – и ниједна од њих није кадра да истински лети. Али, та окретна створења могу да преједре приличне раздаљине изнад површине воде, изводећи један од најнеобичнијих акробатских призора за које природа зна.

Реп летећих риба обезбеђује потисну снагу потребну за узлетање. Ово створење дуго тридесетак центиметара клизи дуж површине воде ударајући репом натраг и напред да би задобило на брзини. Кад достигне брзину довољну за узлетање, риба изненада рашири своја прсна пераја као да су посреди крила и вине се у ваздух. Након што се нађе у ваздуху, риба може да балансира и маневрише као неки авион!

Просечан лет летеће рибе траје свега неколико секунди, али забележени су и летови дуги од дванаест до четрнаест секунди. Ова грациозна створења избијају из воде брзином и до 65 километара на час и кадра су да превале раздаљину до 200 метара, па и више!

Њихов шоу одиграва се како током дана тако и током ноћи. Са спуштањем мрака, многе од њих, привучене светлошћу са бродова, попут птица и инсеката, лете према изворима те светлости. Нису ретки случајеви да летеће рибе ударе о бок брода, падну на палубу, или чак уједре у бродске просторије кроз отворене прозоре!

Кад је Фани Бланкерс-Кон држала светске рекорде у скоку удаљ и у скоку увис, сва је прилика да би она, да јој је само било дозвољено учешће у тим такмичењима, освојила још две златне медаље.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1 Производ из дрвета, основа за вештачка влакна – Ступа, мужар, **2.** Љубитељи лепог – Име енглеске књижевнице Бронте, **3.** Хајдук из наше народне песме, **4.** Име шахисткиње Галриндашвили – Крупне вишње, **5.** Породица градитеља виолина из Кремоне – Руско мушко име, Акакије, **6.** Славни венецијански сликар – Симбол лантана – Ознака за ампер, **7.** Радничка школа (скр.) – Енглески шахист, Џонатан, **8.** Руски сатиричар, Иља – Морски гребен, **9.** Религија – Ауто-ознака за Италију, **10.** Вијетнамац, Анамац, **11.** Песнички украс (мн.), **12.** Женско име од миља – Име глумца Паћина, **13.** Просветитељ Јужних Словена, Методијев брат.

УСПРАВНО: 1. Глумица са слике, 2. Људи истог мишљења, **3.** Веома тврд камен, кремен – Католички свештеник, **4.** Рожната материја – Овамо – Исток (скр.), **5.** Спринтерка са Јамајке, Марлен – Јеврејски месец – Прастановник Италије, **6.** Име тенисерке Гарисон – Тело која организам ствара у крви за одбрану од болести, **7.** Прво слово – Главни град Јордана, **8.** Библијско племе Енакита, **9.** Неморал, **10.** Име глумице Линдфорс, **11.** Опроштаји (тур.), **12.** Древни грчки град у Малој Азији.

ВАЗЕ

Од четрнаест половина само две припадају истој вази. Пронађите их.

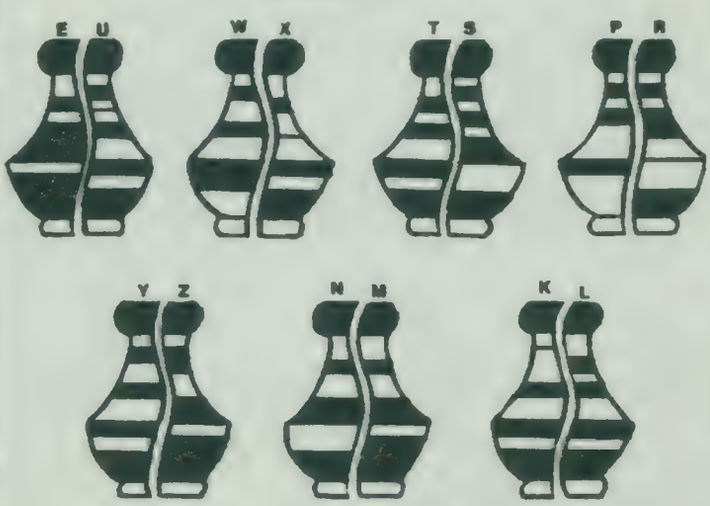

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

ЛАВ ЈЕ ЦАР

КУД ОН ОКОМ, ОНА ЗУБИМА

У доба храбрих истраживача дивљих предела било је случајева да се човек спасе од лава тако што се хитро успентра на дрво, а тај призор знамо и из карикатура. Али, то и јесте за карикатуру! Лавови су, баш као и све мачке, сјајни у верању, па воле и да се одмарају на грани у пријатној хладовини.

У лављем свету живот тече по правилима која нико никада није прекршио, а и неће. Тачно се зна шта је чија дужност!

Уобичајени дан у лављој породици почиње тако што на јутарњем сунцу неколико лавица дрема, а младунчад се играју око њих као прави мачићи, преврћу се, јуре, скакућу, чуде се понекој буби. Негде у близини спава ОН, лав. Лавице повремено отворе око, протегну се и лењо осврну око себе. У даљини мирно пасе стадо гнуа или антилопа. Али, у неко доба лав се пробудио и подигао на ноге, закорачио ка породици Истога часа све лавице су на ногама. Напете као струне нетремице гледају у господара.

Он не мора ни да рикне, довољно је што се појавио. Оне одмах знају шта им ваља чинити. Упериле су поглед ка оном стаду. Људско око са те даљине не би добро ни разазнало шта се миче у даљини, али лавицама не треба доглед да би тачно оцениле у каквој су кондицији недужни преживари. Оне се поређају у полукруг, у средини је она која је најбржа, најспретнија и најоштријих зуба: убица. То је њена улога, а тачно се зна која је лавица најспособнија и увек иста обавља ту дужност

Мачијим кораком лавице су се привукле стаду, а када оно примети опасност, већ је касно. У два скока „убица" се бацила на последњу животињу у стаду које се дало у бег Прашина се још није ни слегла, жртва тек пада, а остале лавице већ јој парају трбух и грабе по залогај меса, јер одмах чим је антилопа оборена, за лавице је већ касно. Лав је кренуо са оног места где су до малочас сви мирно лежали, а то значи да оне морају да се склоне како би он на миру јео

Љубав на краљевски начин

А када се он наједе, обично не остане више ништа сем костију. Лавице и лавићи тада смеју да приђу и оближу их, а „господар" се за то време већ вратио на починак. Све се опет смирује док он следећи пут не огладни и рикне тако да се земља затресе, а тада се понавља описана сцена

Лав, дакле, никада не лови јер му је то ваљда испод части, а и није његов посао, његово је да наређује и буде слушан. А лавичин живот био би доиста робовски да није ретког и кратког, али зато одиста „краљевског", меденог месеца када јој се лав удвара. Он одабере лавицу и они се одвоје од породице, усаме се и тада долази њених „пет минута". Лав је мази и љуби, гризе по врату и, уопште, обожава је. То се догађа тридесет до четрдесет пута на дан, па тако три-четири, а понекад и целих недељу дана. Лављи пар за то време уопште не једе и не пије од силне љубави, па ако после свега она не остане у другом стању, ко јој је крив

То се, ипак, најчешће догоди. Лавичина трудноћа траје између сто и сто шеснаест дана, а када се приближи порођај, она нађе неко скривено место у близини воде и ускоро доноси на свет највише четири лавића. Уосталом, лавица има управо четири сисе, мада се ретко сва младунчад одржи у животу

Лавићи, тешки једва по килограм и по, на рођењу су слепи баш као и мачићи на које толико подсећају по свему, сем што ће постати подмукли. За три недеље они прогледају, а чим стану на ноге и проходају, мајка ће их повести у „клан" и они постају део њега

Ето шта је звер!

Млади лавови напуштају клан и заснивају сопствене породице тек када напуне три године. У лављем свету често се догађа да лавови, ленји а подмукли, хоће да дођу „на готово", то јест да преотму туђе лавице. Они тада нападају лава-господара и то су, осим „меденог месеца", једини тренуци кад лав уопште нешто ради. Али, борба је стварно лавовска, од рике и тутњаве подрхтава тло. На крају побеђени, крвав и изујеђан, одлази у непознатом правцу, а победник прилази освојеним лавицама

Догађа се да он неће ни да чује за њено потомство са претходним лавом, па тек рођене лавиће смрви и смаже Лавица не само што се не буни и што јој је јасно ко је гос-

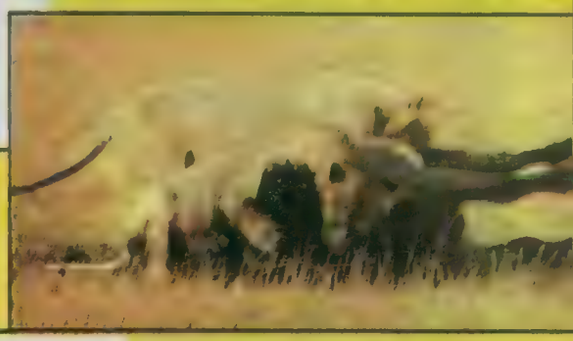

То не раде често само зато што их мрзи.

На ове три слике види се „филм" догађаја: лавица се прикрада, хипнотише јадно говече и у следећем часу оно је већ под њеним шапама.

подар, него зна и да му се придружи у тој језивој гозби! Све у свему, она је по особинама права мачка и очито и не заслужује бољу судбину него да служи лава целог живота

Ни за њега се не може рећи ништа похвално у погледу њуди, једино што заиста изгледа – краљевски! Богата грива чија боја може бити светла попут песка све до загасито бакарне даје његовом ионако огромном телу још моћнији изглед, а кад рикне, све живо замре од страха

Некада давно лавова је било и у Европи и то још у ледено доба. Праисторијски лав, назван још и пећински, живео је у доба неандерталца и кромањонца – нашег претка – а сматра се да је из Грчке ишчезао тек негде око 200. година пре наше ере. Данас лавова има у целој Африци, осим у Сахари и изузев у тропским шумама, док у Азији, изузев на северозападу Индије, готово да више нема ових животиња

Припремила: **М. Крстуловић**

Каква нежна мама, просто човек да се гане, а оно! Лавица је у стању чак и да их поједе, ако тако нареди њен „нови" лав!

Овако се лављи пар мази док траје љубав. После је већ друга прича.

ЈА ♥ ПТТ

Уређује: Вито Недељковић

Купујем кучу

Молим вас да ми помогнете да купим штене шкотског овчара, ротвајлера или штене далматинера.

ДЕЈАН
Крушевац

Штенад шкотског овчара, родитељи шампиони. Тел. 055/236-750.

Ротвајлер штенад високог квалитета. Тел. 011/8382-048. Амерички басет, шампионског порекла. Тел. 012/42-446. Птичари, НКД мелирани. Тел. 015/32-040.

Стражари грла

Често имам отечене крајнике, и кад год одлучим да их оперишем, нађе се неко ко ме саветује да је боље имати и такве крајнике него бити без њих. Хтела бих да знам какви су то органи?

ЈАСМИНА
Прозор

Многи мисле да човек има само два крајника који се налазе с обе стране грла, али то није тачно. Медицина је доказала да постоји неколико крајника различите величине. То су мали чворови састављени од нарочите врсте ткива које се зове лимфоидно ткиво. Због свог положаја, крајници имају посебан задатак: они су права одбрана од штетних бактерија које улазе кроз нос и уста.

Највећи пар крајника који лежи близу непца, зову се непчани крајници. Високо и позади у ждрелу има неколико мањих крајника, али сваки од њих познат је под називом трећи крајник. Само, то није све: позади на језику, или испод њега, налази се неколико малих безимених крајника. Крајници су покривени истим глатким омотачем, којим су обложена и уста, који понире у сам крајник. На тај начин образују се дубоки џепови који се зову крипте. По свему судећи, те крипте су судбоносне за задржавање клица и других штетних материја које допиру кроз уста. Кад клице уђу у крипте, опкољавају их бела крвна зрнца која покушавају да униште бактерије. Уосталом, улога крајника и јесте да се боре против инфекције.

Вежбе дисања

Желео бих да се бавим јогом, односно вежбама дисања, јер сам чуо да те вежбе јачају контролу духа над телом. Како се јога упражњава и да ли постоји литература за то?

М. НБИШЕВИЋ
Брчко

Вежбе јоге нису тешке, бавити се јогом пре свега значи научити да правилно дишеш и опустиш се, побољшаш прилив крви у организам и постигнеш контролу над својим телом и свешћу.

Треба се навићи на удисање само кроз нос и издисање на уста. Треба дубоко удахнути ваздух испунивши њиме прво трбух, затим плућа. Издахнути до краја, празнећи прво плућа: прва пауза у тренутку када су плућа пуна ваздуха, друга, после издисања ваздуха. Треба покушати да се ваздух увлачи и избацује кроз једну ноздрву: прстом притиснеш леву ноздрву, а издахнеш га кроз десну. Ово треба поновити више пута. Резултат: смањење замора и боље снабдевање организма кисеоником.

Што се тиче литературе о јоги, можеш је купити или поручити у књижари „Спортска књига", Београд, Македонска 19.

Губа бежи од чистоће

Читала сам да су код нас забележени неки случајеви лепре, тј. губе, па бих хтела објашњење како долази до овог обољења и каква је то болест?

МАРИНА
Београд

Да лепра или губа није једна од најопакијих болести, сигурно не би у народу постојала клетва која се упућује највећем непријатељу: „Дабогда се огубао!" Јер, лепра је једна од најподмуклијих болести које медицина познаје. Изазива је тзв. Хансенов бацил и преноси се директним додиром са оболелим. Губа је заразна болест и јавља се у лошим, нехигијенским условима.

Позната је још од старог века, али се јавља и данас у неким подручјима Азије, Африке и Јужне Америке, одакле се преноси и на наш континент. Време од тренутка заразе до отворених знакова болести, код лепре је најдуже од свих заразних болести. Може да траје и 25 година. Први знаци болести су малаксалост, болови у целом телу, повишена температура и мршављење, да би затим уследиле тешке физичке промене на кожи и унутрашњим органима.

Вековима се умирало од ове болести, и то масовно у веровању да од ње нема лека, али савремена медицина лечи губу. Међутим, најбољи лек и заштита од њег је чистоћа тела и околине човека.

Проклетство вечног лутања

Одакле потичу приче о „лутајућем Холанђанину" и да ли се заснивају на стварном догађају.

Д. ВУЈОВИЋ
Пераст

„Лутајући Холанђанин", коме су овај назив дали морепловци, био је по њиховом веровању брод који се пред буру, или док она бесни, појављује код Рта добре наде. О том чудном и тајанственом броду испредене су многе легенде. По једној од њих, на њему се догодио злочин који никада није расветљен.

Због тога је брод проклет и осуђен да никад више не уђе у луку, већ да без престанка плови морима, све док на Земљи буду постојали море и копно.

По другој легенди, неки Холанђанин се заклео да ће опловити око Рта добре наде, без обзира на увек немирно море. Међутим, олуја увек враћа његов брод и он и даље покушава да оплови овај рт, који је увек био страх и трепет свих морепловаца.

Легенде о „лутајућем Холанђанину" поникле су на основу природне појаве. Научници тврде да је „проклети Холанђанин", у ствари, фатаморгана, лик који се јавља због кривих путања светлосних зрака у густим слојевима ваздуха изнад хладног мора. Приче о „лутајућем Холанђанину" послужиле су познатом композитору Рихарду Вагнеру као мотив за истоимену оперу.

Илустрово: Љубомир Милојевић-Љубац

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ – ВОДОРАВНО: вискоза, аван, естети, Емили, Старина Новак, Нона, амареле, Амати, Акакије, Тицијан, ла, а, рш, Нан, Љф, рт, вера, и, Анамит, литоте, Ица, Ал, Ћирило.

Владан као Синиша

Многе наше читатељке траже адресу Владана Лукића и Синише Михајловића, младих фудбалера Црвене звезде. Синишину адресу смо недавно објавили, и она је иста као и Владанова. Значи за САЊУ, НЕНУ, ЛОКИЦУ, ДРАГАНУ, АЊУ, БИЉУ и БОРЈАНКУ ево адресе њиховог љубимца: ВЛАДАН ЛУКИЋ, фудбалски клуб Црвена звезда, 11001 БЕОГРАД.

Тражим пријатеља Владу

У броју 2060 објавили сте моје име у рубрици „Тражимо пријатеље", и 10. јула добила сам писмо од Владе Миловановића из Ваљева. Написао је да му обавезно одговорим. Волела бих, али како? Јер Влада није написао своју адресу. Влада је испао забораван, али и ви сте за један мали прекор. Вероватно грешком, моје презиме одштампали сте као Пајић уместо Гајић, али сада то није важно. Важно је да поново због Владе објавите моју адресу.

ДРАГАНА ГАЈИЋ
15300 Лозница
Мајора Јаше бр. 9

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Маја Павловић, Албина Херљевића 4, 75300 Лукавац – 11 година, сакупља салвете, налепнице и гумице.

Весна Алфиревић, Б. Берама 24, 58212 К. Суђурац – 13 година, воли музику, плес, спорт и животиње.

Ивана Мирчић, Трбовљанска 18/13, 14220 Лазаревац – 10 година, сакупља салвете, постере и лименке.

Верица Јефтић, Васе Пелагића 3, 15000 Шабац – 14 година, воли музику.

Светлана Даничић, Стеве Сингера 99, 14240 Љиг – сакупља салвете, постере, воли забавну музику.

Катарина Марић, Радничка 107/Б, 14000 Ваљево – 17 година, сакупља постере, значке, воли музику и спорт.

Катарина Савић, Далматинска 100, 11000 Београд – 15 година, воли реп-музику и све што воле млади.

Марија Грковац, Загорска 42, 11080 Земун – 10 година, сакупља салвете, писма, украсне блокчиће, гумице, оловке и постере.

„Забавници" за колекционаре

Продајем „Политикин Забавник" од броја 836 до последњег (недостају само бројеви 1105, 1480 и 1506).

МАНОЈЛОВИЋ ДОБРИЦА
11320 Велика Плана
Гаврила Принципа бр. 2

Нудим на продају „Забавнике" из 1988, 1989, 1990. године, добро очуване и у пола цене.

ЈЕЛЕНА ГЛУМАЦ
22400 Рума
Владимира Назора бр. 20

Топломер за блиски контакт

Како лекарским топломером може да се измери температура људског тела у тропским пределима где температура ваздуха износи 45 степени Целзијусових?

СНЕЖАНА
Бачко Добро Поље

Лекарски топломер је конструисан тако да не реагује на температуру ваздуха. Почиње да „функционише" тек кад његов мали резервоар са живом дође у директан контакт са људским телом.

Симбол Париза

Желео бих да знам којим поводом је подигнута Ајфелова кула, ко је пројектант и колико је висока?

НЕМАЊА НЕНЕЗИЋ
Сребреница

Поводом Светске изложбе у Паризу, 1889. године, француски инжењер Александар Гистав Ајфел саградио је торањ од гвожђа. Кула је добила и име по овом пиониру истраживања на пољу примењене аеродинамике.

Приликом градње куле, Ајфел је употребио нов начин темељења у облику витке пирамиде са четири решеткаста

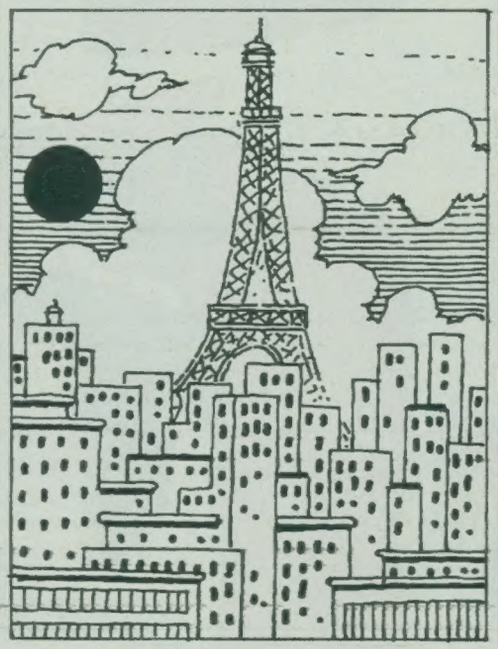

носача и висином од три метра. Носачи спајају три платформе на висини од 57, 115 и 276 метара. Површина испод торња износи 15376 m² а тежина метала употребљеног за градњу 900 тона. Ајфелова кула служи као метеоролошка опсерваторија, радио-станица и један од најпознатијих туристичких објеката на свету. Поглед с торња досеже до око 140 km.

Овај симбол Париза, назван „осмо светско чудо", био је највећа грађевина на свету све до 1929. године када је у Њујорку подигнут Емпајер Стејт Билдинг. Енциклопедија Британика тврди да је Ајфелова кула, заједно са телевизијском антеном висока 321,85 метара. Највећа разлика у висини куле у летњем и зимском периоду, када се метал услед хладноће скупља, износи 12 cm.

YU ISSN 0032-339X

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2071

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „Политика"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кецић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 129,00 динара, тромесечна 387,00 динара, полугодишња 774,00 динара, годишња 1.548,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 258,00 динара, тромесечна 774,00 динара, полугодишња 1.548,00 динара, годишња 3.096,00 динара. Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	139.–
СР НЕМАЧКА	DEM	237.–
ШВЕДСКА	SEK	852.–
ФРАНЦУСКА	FRF	807.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	202.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

НАЛЕПНИЦЕ ШКОЛСКЕ СВЕСКЕ 34

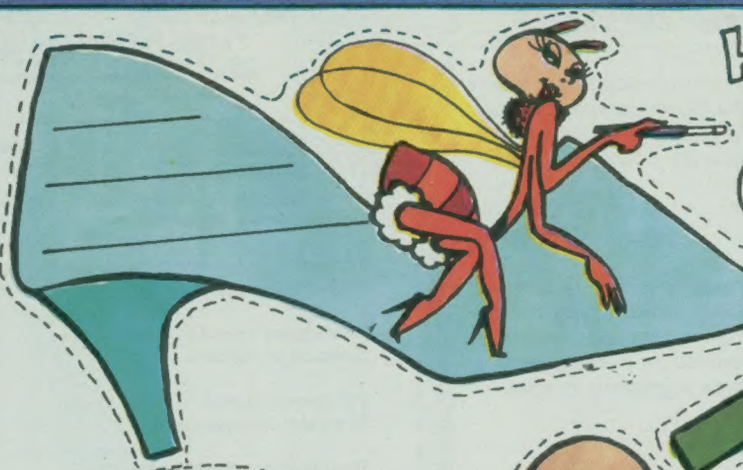

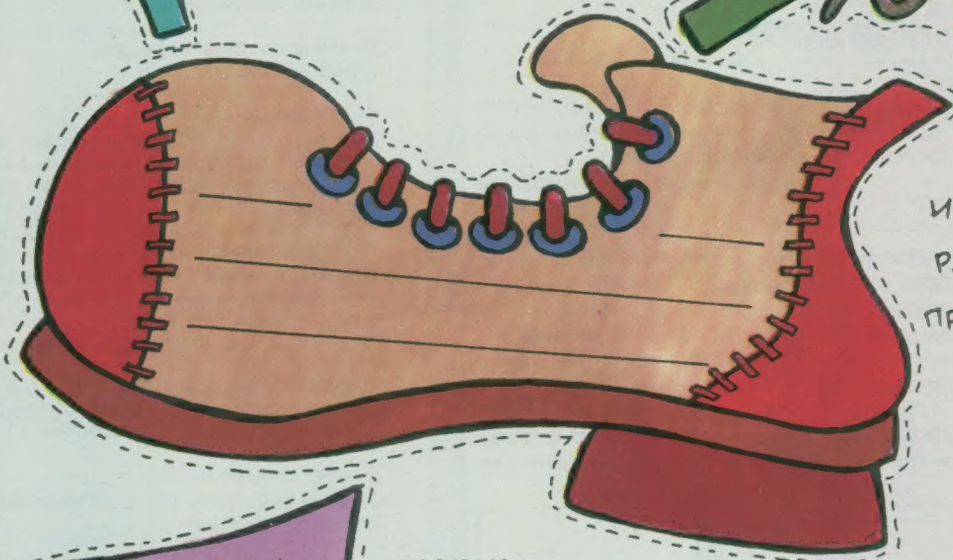

ИСПИШИ ИМЕ, РАЗРЕД И ПРЕДМЕТ

ИСЕЦИ ПО ЦРТИЦАМА

НАПИШИ ДОМАЋИ

НАУЧИ ЗА ПЕТИЦУ

ЗАЛЕПИ НА СВЕСКУ

Данијела Јовић-Ђа 1991

РЕКЛИ СУ...

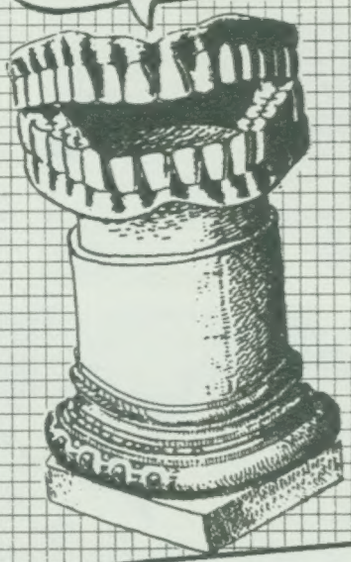

Шала је врло озбиљна ствар.
Винстон Черчил
енглески државник
(1874–1965)

Чувај се онога који нема шта да изгуби
Италијанска пословица

Пороци су мање опасни ако могу лако да се уоче.
Сенека
римски стоички филозоф
(5–65)

Што већи човек, то већа лудбазност.
Алфред Тенисон
енглески песник
(1809 – 1892)

Све треба примати озбиљно, али ништа трагично.
А. Тијерс

Путовање од хиљаду миља започиње једним кораком.
Лао Це
кинески учитељ и филозоф
(6. век пре н.е.)

У великим стварима људи се приказују како им одговара, а у малим – онакви какви јесу.
Шамфор
француски писац
(1741 – 1794).

Природа себичњака је таква да је у стању да запали туђу кућу, само да би себи испржио јаје.
Франсис Бенон
енглески државник, есејиста и филозоф
(1561 – 1626)

Веровати да је неки посао немогућ значи учинити га таквим.
Томас Ла Рошфуко
енглески писац и теолог
(1608 – 1661)

Чувај се свађе, али ако си већ у њој, натерај противника да те поштује.
Шекспир
енглески драмски песник
(1564 – 1616)

Илустровао: Петар Радичевић

WALT DISNEY
МИКИ